А.Табалдиев атындагы социомаданий изилдөөлөр социологиялык борбору

“КЕСИПТИК ИДЕНТТҮҮЛҮК”

Ж. Баласагын атындагы КУУдагы кесипке багыттоо иштери жөнүндө

Бюллетень №3

Ж. Баласагын атындагы
Кыргыз улуттук университети

А. Табалдиев атындагы социомаданий изилдөөлөр
социологиялык борбору

"Кесиптик иденттүүлүк"

Ж. Баласагын атындагы
КУУдагы кесипке багыттоо иштери жөнүндө

Бюллетень №3

Бишкек - 2024

МАЗМУНУ

Киришүү	**3**
Изилдөөнүн методикасы	**5**
Демографиялык маалыматтар	**7**
Жогорку билим берүү уюмунун маркетинги	**10**
Информациялык ресурс	**18**
Кесип тандоо процесси	**21**
Кесип тандоого таасир эткен негизги факторлор	**28**
Кесиптик иденттүүлүк	**31**
Окууга болгон мотивация-стимулдар	**53**
Корутунду	**59**
Тиркеме 1 Анкета	**63**
Тиркеме 2 Изилдөөнүн жыйынтыктары	**78**

Киришүү

Кыргызстан 7 037,6 туруктуу калк жашаган суверендүү мамлекет. Калктын 34,9%ы шаарда, 65,1%ы айылда жашайт. Алардын 49,5%ын эркектер, 50,5%ын аялдар түзөт[1].

Кыргыз Республикасынын Улуттук статистика комитетинин 2022-жылга карата маалыматтына ылайык, 2022/2023-окуу жылында 2 364 жалпы орто билим берүү *(алардын ичинен күндүзгү мамлекеттик - 2 164, менчик – 186, мамлекеттик кечки (кезметтик) – 14)* уюму иштеген. 2022-жылы жалпы орто билим берүүнүн күндүзгү уюмдарында 9-классты бүтүргөн 107,0 *миң (күндүзгү - 106,2 миң, анын ичинде: мамлекеттик - 103,2 миң, менчик – 3,0 миң, мамлекеттик кечки мектептерден – 0,8 миң)* окуучу, ал эми 11-классты бүтүргөн - 64,1 миң *(күндүзгү - 58,8 миң, анын ичинде: мамлекеттик - 57,2 миң, менчик – 1,6 миң, мамлекеттик кечки мектептерден – 5,3 миң)* окуучу бүтүргөн.

Орто билим берүү уюмун бүтүргөн жаштар албетте кесиптик билим алуу траекториясына кирет. "Билим берүү жөнүндөгү" Кыргыз Республикасынын Мыйзамына ылайык, жогорку окуу жайдан кийинки жана кошумча кесиптик билим берүү кесиптик билим берүү программаларын, ошондой эле кесиптик орто жана жалпы орто билим берүү программаларын ишке ашыруу максатында түзүлгөн окуу-илимий уюму болуп эсептелет.

Жогорку окуу жайы (мындан ары - жож) юридикалык тараптын беделине (статусуна), өзүнчө балансы жана өзүнүн аталышы бар мөөргө ээ болгон билим берүүчү уюм болуп эсептелет[2].

Жогорку кесиптик билим берүүнүн билим берүү уюмдарына юридикалык жак статусуна ээ болгон жана жогорку кесиптик билим берүүнүн кесиптик билим берүү программаларын ишке ашыруучу уюмдар кирет. Аларга университеттер, академиялар, консерваториялар, институттар жана колледждер кирет. Жогорку кесиптик билим берүүнүн билим берүү уюмдарынын филиалдары, факультеттери, кафедралары, кичи бөлүмдөрү, илимий-изилдөө лабораториялары, аспирантура, докторантура жана башка түзүмдүк бөлүмдөрү болушу мүмкүн[3].

Кыргыз Республикасынын Улуттук статистика комитетинин 2022-жылга карата маалыматтына ылайык, жогорку кесиптик билим берүү

[1] 2023-жылга карата Кыргыз Республикасынын Улуттук статистика комитети

[2] Кыргыз Республикасынын Юстиция министрлиги, Кыргыз Республикасынын кесиптик жогорку билим берүүнүн билим берүүчү уюмдары жөнүндө жобо

[3] Кыргыз Республикасынын Улуттук статистика комитети

боюнча 43 мамлекеттик, 18 жеке, жалпы 61 уюму бар. Жогорку кесиптик билим берүү уюмдарындагы окуучулардын саны 227 582 түзөт. Мамлекеттик уюмдарда 195,5 миң, жеке уюмдарда 32,1 миң, жалпы 227,6 миң студент (алардын ичинде кыздар - 118,2 миң/52% кыздар, 109,4 миң/48% балдар) окуйт. 2022/2023-окуу жылында жогорку кесиптик билим берүү уюмуна 38,8 миң (мамлекеттик анын ичинен: күндүзгү - 25,6 миң, кечки – 0,4 миң, сырттан – 5,4 миң, дистанттык – 5,7 миң), ал эми менчик уюмдарга 4,7 миң (анын ичинен: күндүзгү – 3,8 миң, кечки – 0,1 миң, сырттан – 0,7 миң, дистанттык – 0,03 миң) студент кабыл алынган.

Кыргызстанда акыркы жылдары коомчулукта, массалык маалымат каражаттарында абдан маанилүү маселе козголуп келет. Орто билим берүү уюмун аяктаган жаштар же башкача айтканда абитуриенттердин басымдуу бөлүгү кесип тандоо процессинде өзүнүн жөндөмүнө туура келбеген кесипти тандап алышат. Бул жагдайга бир канча факторлордун таасири бар, демек алар үй-бүлө, билим берүү уюму, кесиптик билим берүү уюмунун кесипке багыттоо иштеринин уюштурулушу сыяктуу бир канча параметрлер түзөт. Кесиптик билим алган коомдун ар бир мүчөсү ошол коомдун тагдырын белгилөөчү мааниге ээ. Дүйнө жүзүндө жүргүзүлүп жаткан социологиялык изилдөөлөргө ылайык эгерде студенттин кесиптик иденттүүлүгү жогору болсо, башкача айтканда тандаган кесиби менен байланышы жогору болсо, андан эффективдүү студент чыгат, демек эффективдүү кадр/адис болот. Бул жагдайдын экономикалык, социалдык, маданияттык ж.б эффектиси бар экендигин изилдөөлөр тастыктап келет. Кесиптик иденттүүлүгү жогору болгон студент чынында эле мыкты ийгиликтерди жаратат, андан мыкты адис чыгат. Бул жагдай мектеп учурунан башталышы керек. Бүтүрүүчү мындан кийинки жашоо траекториясы кайсы тараптан болорун аныкташы керек.

Туура кесип тандаган студенттин окууга болгон мотивдери, кесибине болгон кызыгуусу дегеле кесиптик иденттүүлүгү жогору болот. Демек жаштардын туура кесип тандап билим алуусу абдан маанилүү, анткени коомду башкаруу, коомдук системанын өзүн түзүү, анын ичиндеги элементтеринин руханий жана интеллектуалдык сапаттарына жараша жөнгө салынат. Ушул себептен жаштарга туура кесипке багыттоо иштерин уюштуруу кесиптик билим берген уюм үчүн, жаштар-коомдун келечеги үчүн абдан маанилүү.

Бул эмгек КУУнун 1-курсунун студенттеринин кесиптик иденттүүлүгүн, кесип тандоодогу приоритеттерин жана ага таасир этүүчү

факторлорду, университеттин кесипке багыттоо иштерин аныктоого жана анализдөөгө багытталган.

Изилдөөнүн методикасы

Бул изилдөөнүн максаты - КУУнун 1-курсунун студенттеринин кесиптик иденттүүлүгүн, кесип тандоодогу приоритеттерин жана ага таасир этүүчү факторлорду, университеттин кесипке багыттоо иштерин аныктоого жана анализдөөгө багытталган.

Изилдөө жүргүзүү төмөнкү милдеттерди камтыйт:

- Окуу жайдын абитуриенттерге кесипке багыттоодо маалыматтык, маркетингдик иштеринин уюштурулушун баалоо;
- Абитуриенттердин кесип тандоо процессин талдоо;
- 1-курстун студенттеринин окуудагы кесиптик пландарын, приоритеттерин баалоо;
- Студенттердин кесиптик иденттүүлүгүн талдоо;
- Университеттин жетекчилиги жана администрациясы үчүн студенттердин кесиптик иденттүүлүгү жана кесипке багыттоо иштеринин уюштурулушун жакшыртуу боюнча сунуштарды иштеп чыгуу.

Бул изилдөөдө онлайн-сурамжылоо аркылуу маалымат чогултулду. Изилдөөнүн объектиси болгон жаштардын абалы боюнча 8 социалдык-сатистикалык суроолор жана окуу жайдын кесипке багыттоо иштерин уюштурулушу, студенттердин кесиптик иденттүүлүгү боюнча логикалык ирээттүүлүкө ылайык 12 суроодон турган анкета түзүлдү.

Изилдөөнүн максаттуу тобу 1-курстагы студенттерге багытталып, тандоонун пландаштырылган көлөмү 1549 респондентти түздү. Сырттан окуган, магистратурада окугандар жана экинчи жогорку билим алып жаткандар изилдөөдө камтылган жок. Кыргыз улуттук университетине 2023/2024-окуу жылында 1-курска жалпысынан 4013 студент кабыл алынган, алардын ичинен кыздар – 2573, балдар – 1427. (Таблица 1).

Таблица 1

КУУга 2023/2024-окуу жылында 1-курска кабыл алынган студенттердин саны				
№	Институт,факультет	Жалпы саны	Кыздардын саны	Балдардын саны
а.	Тарых жана чөлкөм таануу институту	105	68	37
2)	Социалдык-гуманитардык илимдер институту	125	110	15
3)	Журналистика жана коммуникация институту	71	56	15
4)	Компьютердик технологиялар жана жасалма интеллект институту	150	43	107
5)	Кыргыз-кытай институту	86	68	18
6)	И.Исамидинов атындагы педагогикалык кадрларды максаттуу даярдоо институту	178	135	30
7)	Экономика жогорку мектеби	239	159	80
8)	А. Асанова атындагы башкаруу жана менеджмент инст-у	159	90	69
9)	Юридикалык институту	710	326	384
10)	Математика жана информатика факультети	114	71	43
11)	Физика жана электроника факультети	55	39	16
12)	Химия жана химиялык технологиялар факультети	64	57	7
13)	Биология факультети	102	96	6
14)	География, экология жана туризм факультети	77	57	20
15)	Кыргыз филологиясы факультети	155	144	11
16)	Орус жана славян филологиясы факультети	82	70	12
17)	Чет тилдер факультети	329	293	36
18)	Кыргыз Европа факультети	176	117	59
19)	Эл аралык мамилелер жана чыгыш таануу факультети	209	154	55
20)	Мамлекеттик жана муниципалдык башкаруу факультети	55	37	18
21)	Кесиптик колледж (11 кл базасы)	471	293	178
22)	Юридикалык колледж	301	90	211
Жалпы / всего		**4013**	**2573**	**1427**

Маалыматтарды киргизүү жана анализдөө SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) 22, атайын сандык маалыматтарды иштеп чыгуу жана талдоо үчүн статистикалык пакеттик программа аркылуу 95%

ыктымалдуулук жана катасы 5% га чейин жол коюлган маалыматтар топтолуп талданды.

Бул этап бир нече компоненттерден турат:

- Google Forms платформасынан топтолгон маалымат базаларын Microsoft Excel программасына көчүрүү;
- маалыматтарды код менен белгилөө;
- маалыматтарды киргизүү үчүн матрицаны түзүү;
- программа аркылуу атайын жыштык жана кайчы таблицаларды түзүү;
- өзгөрмөлөрдүн ортосундагы байланыштын бар же жок экендигин корреляциялык анализдерди жасоо;
- фактордук анализ аркылуу мааниси жагынан жакын болгон өзгөрмөлөрдү топторго бириктирүү;
- өзгөрмөлөрдүн ортосунда топторго карата айрымалардын бар же жок экендигин T-Test жана ANOVA тести аркылуу талдоо

Демографиялык маалыматтар

Сурамжылоодо берилген демографиялык суроонун жыйынтыктарын карасак: жынысы боюнча аялдар 76,1%, эркектер 23,9% түзөт. Бул көрсөткүч 2023/2024-окуу жылында кабыл алынган студенттердин көрсөткүчүнө (аялдар 64,33%, эркектер 35,68%) жакын. Респонденттердин эң көбү 17-18 (84,4%) жаштагылар; 21 000-35 000 айлык үй-бүлөлүк кирешеси болгондор; 3-4 бир тууган; эң көп Бишкек шаарынан (25%), мектептин категориясы боюнча айылдык (43,5%); мамлекеттик типтеги (94,1%) жана кыргыз тилдүү мектепти (59,7%) бүтүргөндөр түзөт (Таблица 2).

Таблица 2

Жынысы	**Жыштык**	**%**
Аял	1179	76,1
Эркек	370	23,9
Жашы		
15-16	76	4,9
17-18	1308	84,4
19-20	137	8,8
21-22	10	0,6
23+	18	1,2
Үй-бүлөңүздүн айлык кирешеси?		
-10 000	168	10,8
11 000-20 000	306	19,8

21 000-35 000	400	25,8
36 000-50 000	312	20,1
51 000-100 000	247	15,9
100 000-200 000	85	5,5
201 000+	31	2
Бир туугандардын саны?		
1-2	329	21,2
2-3	306	19,8
3-4	413	26,7
4-5	337	21,8
6+	164	10,6
Сиз Кыргызстандын кайсы аймагынан болосуз?		
Бишкек шаары	387	25
Ош шаары	32	2,1
Баткен	87	5,6
Жалалабат	240	15,5
Нарын	208	13,4
Ош	43	2,8
Талас	127	8,2
Чүй	202	13
Ысык-Көл	204	13,2
Башка өлкөнүн жараны	19	1,2
Бүтүргөн мектебиңиздин категориясы		
Бийик тоолуу аймактагы мектеп	257	16,6
Айылдык мектеп	674	43,5
Обл. борборундагы мектеп	83	5,4
Шаардык мектеп	535	34,5
Тиби		
Мамлекеттик	1458	94,1
Жеке	91	5,9
Бүтүргөн классыңыздын тили?		
Кыргыз тилдүү	925	59,7
Орус тилдүү	609	39,3
Башка	15	1
Жалпы	**1549**	**100**

Изилдөөнүн жыйынтыктары (сандык анализи)

2023/2024-окуу жылында окуу жайга тапшырган студенттердин ЖРТдан алган баллы боюнча карасак, кыргыз тилдүү мектептерден эң көп 110-120 балл (25,9%), 120-130 балл (17,7%), 140-150 балл (14,4%) менен тапшыргандар. Ал эми орус тилдүү мектептерден 120-130 балл (17,7%),110-

120 балл (16,7%),130-140 балл менен тапшыргандар (14,4%) түзгөн. Башка тилдеги мектептерден 120-130 балл менен эң көп (20,0%), 200-210 балл менен (20,0%) жана 140-150 балл менен (13,3%) тапшырган. Бул окуу жылында университетке тапшырган студенттердин орточо пайызын алганда, эң көп 110-120 балл (22,1%), 120-130 (17,6%), 130-140 балл (14,1%) алгандар түзөт (Таблица 3).

Таблица 3

ЖРТдан алган негизги баллыңызды белгилеңиз?	Бүтүргөн классыңыздын тили?			
	Кыргыз тилдүү	Орус тилдүү	Башка	Орточо %
110-120	**25.9%**	**16.7%**	6.7%	**22.1%**
120-130	**17.7%**	**17.2%**	**20.0%**	**17.6%**
130-140	14.1%	**14.4%**		**14.1%**
140-150	**14.4%**	11.8%	13.3%	13.4%
150-160	10.3%	10.0%	6.7%	10.1%
160-170	5.3%	9.2%	13.3%	6.9%
170-180	3.0%	5.4%	6.7%	4.0%
180-190	1.1%	2.8%		1.7%
190-200	1.1%	1.0%		1.0%
200-210	0.1%	0.7%	**20.0%**	0.5%
210-220		0.3%		0.1%
ЖРТ тапшырган эмесмин	7.0%	10.3%	13.3%	8.4%
Жалпы	100%	100%	100%	100%

2023/2024-окуу жылында университетибизге тапшырган студенттерди ЖРТ баллы жана региону боюнча карасак, Бишкек шаары боюнча эң көп 110-120 (16,0%) жана 120-130 (15,2%) балл алгандар тапшырган. Ош шаары боюнча эн көп 140-150 (21,9%) жана 130-140 (18,8%); Баткен облусу боюнча 110-120 (29,9%) жана 140-150 (18,8%); Жалал-Абад облусу боюнча эн көп 110-120 (22,9%),120-130 (18,3%); Нарын облусунан 110-120 (22.1%) жана 120-130 (15.9%) алгандар; Ош облусу 120-130 (18,6%) жана 110-120 (16,3%); Талас облусу боюнча 110-120 (29,1%) жана 120-130 (22,8%); Ысык-Көл облусунан 120-130 (21,6%) жана 110-120 (19,6%); Чүй облусунан 110-120 (32,2%),120-130 (18,8%) балл алгандар көбүрөөк тапшырган. Жалпысынан университетке региондор боюнча студенттер ЖРТ балл жыйынтыгы боюнча орточо 110-120 (22,1%) балл алгандар көбүрөөк тапшырышкан (Таблица 4).

Таблица 4

ЖРТдан алган негизги баллыңызды белгилеңиз?	Бишкек шаары	Ош шаары	Баткен	Жалалабат	Нарын	Ош	Талас	Чүй	Ысык-Көл	Орточо %
110-120	**16.0%**	15.6%	**29.9 %**	**22.9%**	**22.1 %**	**16.3 %**	**29.1 %**	**32.2 %**	**19.6 %**	**22.1 %**
120-130	**15.2%**	15.6%	12.6 %	**18.3%**	**15.9 %**	**18.6 %**	**22.8 %**	**18.8 %**	**21.6 %**	**17.6 %**
130-140	12.4%	**18.8%**	16.1 %	14.6%	14.9 %	14.0 %	15.7 %	16.3 %	11.8 %	14.1 %
140-150	12.9%	**21.9%**	**18.4 %**	14.2%	13.0 %	14.0 %	12.6 %	10.4 %	13.7 %	13.4 %
150-160	10.9%	9.4%	6.9%	8.3%	12.0 %	11.6 %	7.9%	4.5%	18.1 %	10.1 %
160-170	7.8%	6.3%	3.4%	8.3%	7.2%	7.0%	3.9%	7.4%	6.9%	6.9%
170-180	6.7%	3.1%	4.6%	3.8%	2.4%	4.7%	2.4%	2.0%	3.9%	4.0%
180-190	3.4%		1.1%	0.4%	2.4%	2.3%	0.8%	2.0%		1.7%
190-200	1.6%		2.3%	0.4%	0.5%	7.0%	0.8%		0.5%	1.0%
200-210	0.8%			0.4%	0.5%					0.5%
210-220	0.5%									0.1%
ЖРТ тапшырган эмесмин	11.9%	9.4%	4.6%	8.3%	9.1%	4.7%	3.9%	6.4%	3.9%	8.4%
Жалпы %	100%	100%	100%	100%	100%	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Жогорку билим берүү уюмунун маркетинги

Ар бир жогорку окуу жай эң алгач абитуриенттер үчүн түрдүү булактар аркылуу маалымдоо иштерин жүргүзөт. Абитуриенттер Кыргыз улуттук университети боюнча эң көп кайсыл булактардан маалымат алгандыгын респонденттердин жашаган аймактары боюнча карасак төмөндөгүчө: Бишкек (31,0%) жана Ош (34,4%) шаарлары, Баткен (32,2%), Нарын

(27,4%), Талас (30,7%) облустары эң көп – *"КУУда иштегендерден же окугандардан".* Ал эми Чүй (32.2%), Ысык-Көл (34,8%) облустары жана башка өлкөнүн жарандары (31,6%) – *"Университетте окуу мүмкүнчүлүктөрү, окуу программалары, коммуникация ж.б кызматтар боюнча интернет булактарындагы маалыматтардан (ММК (ТВ, радио, газетах), Twitter, Instagram, Facebook, YouTube, TikTok, Telegram, WhatsApp ж.б.)".* Жалал-Абад (30,4%) облусу жана башка өлкөнүн жарандары (31,6%) –*"Туугандарым, жакын-тааныштарымдан"* деген.

Ал эми респонденттердин бүтүргөн мектебинин категориялары боюнча карасак, бийик тоолуу мектеп (26,8%) – *"Туугандарым, жакын-тааныштарымдан"* десе, айылдык (28,9%) жана облус борборундагы мектепти аяктагандар (36,1%) - "*Университетте окуу мүмкүнчүлүктөрү, окуу программалары, коммуникация ж.б кызматтар боюнча интернет булактарындагы маалыматтардан (ММК (ТВ, радио, газетах),Twitter, Instagram, Facebook, YouTube, TikTok, Telegram, WhatsApp ж.б.)".* Шаар тибиндеги мектепти аяктагандар (31,4%ы) – "*КУУда иштегендерден же окугандардан"* деген.

Респонденттер окуу жай боюнча маалыматты биринчи кезекте орточо пайыз (28,5%) менен – КУУда иштегендерден же окугандардан алышса, экинчи (26.9%) - университетте окуу мүмкүнчүлүктөрү, окуу программалары, коммуникация ж.б кызматтар боюнча интернет булактарындагы маалыматтардан (ММК (ТВ, радио, газетах),Twitter, Instagram, Facebook, YouTube, TikTok, Telegram, WhatsApp ж.б.) алышат; үчүнчү (24.9%) - туугандары, жакын-тааныштары аркылуу алышат (Таблица 5).

Таблица 5

Ж. Баласагын атындагы КУУ жөнүндө маалыматты эң көп кайсы булактардан алдыңыз эле?							
	КУУде иштегендерден же окугандардан	ЖОЖ жөнүндөгү брошюрадан	"Ачык эшиктер күнү" иш-чарасына келгенде	Университетте окуу мүмкүнчүлүктөрү, окуу программалары, коммуникация ж.б кызматтар боюнча интернет булактарындагы маалыматтар	Орто мектептин мугалимдеринен, башка кызматкерлеринен	Туугандарым, жакын-тааныштарымдан	Министрликтин консультациялык борборлорунан
Бишкек шаары	**31.0%**	8.0%	7.8%	24.0%	2.6 %	**25.3 %**	1.3 %
Ош шаары	**34.4%**	15.6 %	9.4%	**18.8%**	3.1 %	12.5%	6.3 %
Баткен	**32.2%**	8.0%	4.6%	23.0%	5.7 %	**26.4 %**	
Жалалабат	21.3%	6.7%	9.6%	25.0%	5.4 %	**30.4 %**	1.7 %
Нарын	**27.4%**	7.2%	6.3%	23.1%	7.7 %	26.9%	1.4 %
Ош	16.3%	11.6 %	4.7%	**27.9%**	4.7 %	**30.2 %**	4.7 %
Талас	**30.7%**	8.7%	3.9%	**28.3%**	3.9 %	24.4%	
Чүй	28.2%	8.9%	5.4%	**32.2%**	2.5 %	22.3%	0.5 %
Ысык-Көл	32.8%	5.9%	5.9%	**34.8%**	1.0 %	18.1%	1.5 %
Башка өлкөнүн жараны	21.1%		10.5%	**31.6%**	5.3 %	**31.6 %**	
Бүтүргөн мектебиңиздин категориясы							
Бийик тоолуу аймактагы мектеп	**30.7%**	7.8%	5.8%	24.1%	3.9 %	**26.8 %**	0.8 %
Айылдык мектеп	**26.1%**	8.8%	6.1%	**28.9%**	5.3 %	23.6%	1.2 %
Обл. борборундагы	21.7%	8.4%	2.4%	**36.1%**	2.4 %	28.9%	

мектеп							
Шаардык мектеп	**31.4%**	6.4%	8.8%	24.3%	2.2 %	25.0%	1.9 %
Жалпы %	**28.5%**	7.7%	6.8%	**26.9%**	3.9 %	**24.9 %**	1.3 %

Университет тарабынан мектептерде кесипке багытто боюнча маалымдоо иштеринин жүргүзүлүшү маанилүү. Изилдөөбүздө ушул максатта респонденттерге “Сиздин мектепте КУУнин кесипке багытто боюнча үгүттөө иштери жүргүзүлдү беле?” деген суроо берилген, жооптор – 87.2% *“жок”,* ал эми үгүттөө же маалымдоо иштери 12,8% гана жүргүзүлгөндүгүн белгилешкен.

Ушул көрсөткүчтүн ичинен абитуриенттерди үгүттөө ишинин кайсынысы кызыгууларын пайда кылгандыгын факультет/институттар боюнча карасак төмөндөгүчө: Тарых жана чөлкөм таануу институтунда окугандар 40.5%, Социалдык-гуманитардык илимдер институтунда 42.5%, Журналистика жана коммуникация институту 44.1%ы, Компьютердик технологиялар жана жасалма интеллект институту 50.0%ы, И. Исамидинов атындагы педагогикалык кадрларды максаттуу даярдоо институту 36.6%ы, Экономика жогорку мектеби 45.8%ы, А.Асанова атындагы башкаруу жана менеджмент институту 35.6%ы, Юридикалык институту 35.4%ы, Математика жана информатика факультети 38.6%ы, Физика жана электроника факультети 33.3%ы, Химия жана химиялык технологиялар факультети 46.7%ы, Биология факультети 57.5%ы, География, экология жана туризм факультети 40.0% ы, Кыргыз филологиясы факультети 41.7%ы, Орус жана славян филологиясы факультети 46.5%ы, Чет тилдер факультети 50.4%ы, Кыргыз Европа факультети 50.0%ы, Эл аралык мамилелер жана чыгыш таануу факультети 51.8%ы, Мамлекеттик жана муниципалдык башкаруу факультети 32.0%ы, Кесиптик колледж 47.1%ы, Юридикалык колледж 44.0%ы – *“уиверситетте окуу мүмкүнчүлүктөрү, окуу программалары, коммуникация ж.б кызматтар боюнча интернет булактарындагы маалыматтар”* деген. Ушул эле суроодо Мамлекеттик жана муниципалдык башкаруу факультети 44,0% жана Кыргыз-кытай институтутунда окугандар 42.1%ы үгүттөө иштеринен *“студенттердин университет тууралуу айтып бергени”* кызыгуусун пайда кылгандыгын белгилешет.

Азыркы интернет технологиялары ылдам өнүгүп жаткан учурда абитуриенттер 43.5%ы окуу жай, андагы багыттар боюнча интернет платформалары аркылуу маалымат ала алышууда. Бул жыйынтыктар алдыда окуу жай интернет платформаларын колдонуу менен сапаттуу маркетингдөөгө өзгөчө басым жасоо аркылуу абитуриенттерге кесиптик багыттоо иштерин ийгиликтүү жүргүзө аларын тастыктайт (Таблица 6).

Таблица 6

Сиздин мектепте КУУнин кесипке багыттоо боюнча үгүттөө иштери жүргүзүлдү беле?						
Жок					Ооба	
87.2%					12.8%	
Жообуңуз “ооба” болсо ал үгүттөө ишинин кайсынысы сиздин кызыгууңузду жараткан?						
	Университет жөнүндөгү буклеттер, брошюралар	Окуу жайдын окутуучулары лекция окуп, андагы адистиктер жөнүндө баяндап бергени	Студенттердин университет тууралуу айтып бергени	Окуу жайдын өкүлдөрү биздин мектепте ар кандай иш-чараларды өткөрүү	Окуу жайдын өкүлдөрү “Ачык эшиктер күнүнө” чакырганы	Университетте окуу мүмкүнчүлүктөрү, окуу программалары, коммуникация ж.б кызматтар боюнча интернет булактарындагы
Тарых жана чөлкөм таануу институту	12.2%	18.9%	14.9%	4.1%	9.5%	**40.5%**
Социалдык-гуманитардык илимдер институту	12.5%	12.5%	22.5%		10.0 %	**42.5%**
Журналистика жана коммуникация институту	8.8%	11.8%	26.5%	5.9%	2.9%	**44.1%**
Компьютердик технологиялар жана жасалма интеллект институту	30.0%		10.0%		10.0 %	**50.0%**
Кыргыз-кытай институту	5.3%	10.5%	**42.1%**	10.5 %		31.6%
И. Исамидинов атындагы педагогикалык кадрларын максаттуу даярдоо институту	11.0%	12.2%	31.7%	1.2%	7.3%	**36.6%**
Экономика жогорку мектеби	6.9%	6.9%	27.8%	2.8%	9.7%	**45.8%**
А. Асанова атындагы башкаруу жана менеджмент институту	11.9%	16.9%	22.0%	6.8%	6.8%	**35.6%**
Юридикалык институту	12.5%	10.4%	35.4%	2.1%	4.2%	**35.4%**
Математика жана информатика факультети	13.6%	9.1%	34.1%	2.3%	2.3%	**38.6%**
Физика жана электроника факультети	11.1%	33.3%	11.1%		11.1 %	**33.3%**
Химия жана химиялык технологиялар факультети	3.3%	16.7%	23.3%		10.0	**46.7%**

					%	
Биология факультети	7.5%	7.5%	15.0%	5.0%	7.5%	**57.5%**
География, экология жана туризм факультети	12.0%	12.0%	22.0%	6.0%	8.0%	**40.0%**
Кыргыз филологиясы факультети	5.0%	20.0%	30.0%	1.7%	1.7%	**41.7%**
Орус жана славян филологиясы факультети	14.0%	9.3%	23.3%	4.7%	2.3%	**46.5%**
Чет тилдер факультети	8.8%	3.6%	28.5%	2.9%	5.8%	**50.4%**
Кыргыз Европа факультети	11.8%	2.9%	23.5%	2.9%	8.8%	**50.0%**
Эл аралык мамилелер жана чыгыш таануу факультети	7.1%	7.1%	19.6%	5.4%	8.9%	**51.8%**
Мамлекеттик жана муниципалдык башкаруу факультети	8.0%	12.0%	**44.0%**		4.0%	32.0%
Кесиптик колледж	17.6%	5.9%	20.6%	2.9%	5.9%	**47.1%**
Юридикалык колледж	8.0%	10.0%	28.0%	4.0%	6.0%	**44.0%**
Жалпы %	10.1%	10.7%	**25.9%**	3.3%	6.5%	**43.5%**

“Сиздин оюңуз боюнча, абитуриенттерге мектеп учурунда КУУнун кесипке багыттоо иштеринин кайсы формасы көбүрөөк натыйжалуу деп эсептейсиз?” - деген суроодо, бийик тоолуу аймактагы мектепте окугандар 31.9%, айылдык мектепте окугандардын 28.7%, шаардык мектепте окугандар 23.9% - “кесипке багыттоо экскурсияларынын уюштурулушу” деген. Ал эми облус борборундагы мектепте окугандардын көпчүлүгү 25.3%ы - “социалдык тармактардан (Twitter, Instagram, Facebook, YouTube, TikTok, Telegram, WhatsApp ж.б.) маалыматтардын берилиши” деген. Мектептердин тиби боюнча, мамлекеттик 26.9% жана жеке мектепте окугандар 29.7% “кесипке багыттоо экскурсияларынын уюштурулушу” деп эсептешет.

Респонденттердин бүтүргөн класстарынын тили боюнча карасак: орус тилдүү мектептерде окугандардын көпчүлүгү тагыраак айтканда 24.6%ы - “социалдык тармактардан (Twitter, Instagram, Facebook, YouTube, TikTok, Telegram, WhatsApp ж.б.) маалыматтардын берилиши” десе, кыргыз тилдүү мектептерде окугандардын 32.5%ы жана башка тилдеги мектеп бүтүрүүчүлөрү 26.7%ы - “кесипке багыттоо экскурсияларынын уюштурулушу” деп эсептешет.

Аймактар боюнча: Бишкек шаары 23.0%ы, жана Ош шаары 21.9%ы “социалдык тармактардан (Twitter, Instagram, Facebook, YouTube, TikTok, Telegram, WhatsApp ж.б.) маалыматтардын берилиши”, Баткен 29.9%ы, Нарын 31.3%ы, Ош 31.3%ы, Талас 31.3%ы, Чүй 25.2%ы, Ысык-Көл 31.0%ы “кесипке багыттоо экскурсияларынын уюштурулушу” деген. Жалалабат облусу боюнча 27.1% “мектепте кесиптер боюнча презентациялык көргөзмөлөр” деген. Ал эми башка өлкөнүн жарандарынын жообу “социалдык тармактардан (Twitter, Instagram, Facebook, YouTube, TikTok,

Telegram, WhatsApp ж.б.) маалыматтардын берилиши” 26.3%ын түзгөн (Таблица 7).

Таблица 7

Сиздин оюңуз боюнча, абитуриенттерге мектеп учурунда КУУнун кесипке багыттоо иштеринин кайсы формасы көбүрөөк натыйжалуу деп эсептейсиз?							
	Мектепте кесиптер боюнча презентациялык көргөзмөлөр	Кышкы мектептерди уюштуруу	Кесипке багыттоо экскурсияларынын уюштурулушу	Ачык эшиктер күнү университетке келип көрүү (визит)	ММКда кесиптер боюнча (ТВ, радио, гезиттер) маалыматтардын, жарнамалардын роликтердин болушу	Социалдык тармактардан (Twitter, Instagram, Facebook, YouTube, TikTok, Telegram, WhatsApp ж.б.) маалыматтардын берилиши	Адистердин баяндамалары, ишканалардын кызматкерлери менен жолугушуу
Бүтүргөн мектебиңиздин категориясы:							
Бийик тоолуу аймактагы мектеп	21.0%	5.8%	**31.9%**	10.5%	3.9%	17.9%	8.9%
Айылдык мектеп	23.2%	4.0%	**28.7%**	12.6%	3.4%	20.1%	8.0%
Обл. борборундагы мектеп	14.5%	3.6%	19.3%	20.5%	6.0%	**25.3%**	10.8%
Шаардык мектеп	15.5%	2.4%	**23.9%**	15.0%	7.1%	**23.2%**	12.9%
Тиби							
Мамлекеттик	19.7%	3.8%	**26.9%**	13.1%	5.1%	21.1%	10.3%
Жеке	19.8%	2.2%	**29.7%**	19.8%	2.2%	20.9%	5.5%
Бүтүргөн классыңыздын тили?							
Кыргыз тилдүү	**22.6%**	4.4%	32.5%	12.2%	2.1%	18.7%	7.5%
Орус тилдүү	15.1%	2.1%	19.0%	15.6%	9.4%	**24.6%**	14.1%
Башка	**26.7%**	26.7%	20.0%	6.7%		20.0%	

Аймагы							
Бишкек шаары	15.2%	2.1%	**22.5%**	16.8%	7.5%	23.0%	12.9%
Ош шаары	18.8%	3.1%	**31.3%**	9.4%	6.3%	21.9%	9.4%
Баткен	26.4%	2.3%	**29.9%**	11.5%	1.1%	20.7%	8.0%
Жалалабат	27.1%	6.7%	**25.4%**	10.4%	3.3%	18.3%	8.8%
Нарын	17.3%	4.8%	**31.3%**	12.5%	5.8%	19.7%	8.7%
Ош	16.3%	2.3%	**34.9%**	11.6%	4.7%	18.6%	11.6%
Талас	22.0%	7.1%	**28.3%**	15.0%	1.6%	18.1%	7.9%
Чүй	20.3%	2.0%	**25.2%**	16.8%	5.0%	21.8%	8.9%
Ысык-Көл	18.2%	3.0%	**31.0%**	8.9%	4.4%	23.2%	11.3%
Башка өлкөнүн жараны	15.8%	5.3%	**26.3%**	21.1%	5.3%	**26.3%**	
Жалпы	**19.7%**	3.7%	**27.1%**	13.5%	4.9%	**21.1%**	10.0%

Демек жогорудагы жыйынтыктардын негизинде 3 негизги КУУнун кесипке багыттоо иштеринин уюуштурулушу натыйжалуу, алар:

1-кесипке багыттоо экскурсияларынын уюштурулушу

2-социалдык тармактардан (Twitter, Instagram, Facebook, YouTube, TikTok, Telegram, WhatsApp ж.б.) маалыматтардын берилиши

3-мектепте кесиптер боюнча презентациялык көргөзмөлөрдүн уюштурулушу.

Мындагы жыйынтыктар университетибиз маалымдоо-маркетинг иштерин интернет платформалары аркылуу сапаттуу контент жаратууга басым жасоосу зарыл экендигин тастыктайт.

Информациялык ресурс

2023/2024-окуу жылына абитуриенттерди кабыл алуу боюнча, "Окууга тапшырып жаткандагы КУУнун кабыл алуу комиссиясынын ишин кандай баалайсыз?" - деген суроодо 47.0% *"жакшы иштеген, комиссия мүчөлөрү жакшы мамиле жасап, керектүү маалыматты айтып турган"* деп жооп беришкен, алардын пайыздык үлүшү факультет/институттар боюнча төмөндөгүдөй: Тарых жана чөлкөм таануу институту 37.0%, Социалдык-гуманитардык илимдер институту 56.2%, Журналистика жана коммуникация институту 60.0%, Компьютердик технологиялар жана жасалма интеллект институту 45.0%, Кыргыз-кытай институту 57.6%, И. Исамидинов атындагы педагогикалык кадрларын максаттуу даярдоо институту 43.4%, Экономика жогорку мектеби 48.6%, Башкаруу жана менеджмент институту 45.3%, Юридика институту 39.7%, Математика жана информатика факультети 49.4%, Физика жана электроника факультети 53.8%, Химия жана химиялык технологиялар факультети 46.6%, Биология факультети 45.5%, География, экология жана туризм факультети 50.7%, Кыргыз филологиясы факультети 48.2%, Орус жана славян филологиясы факультети 54.4%, Чет тилдер факультети 42.9%, Кыргыз - Европа факультети 49.0%, Эл аралык мамилелер жана чыгыш таануу факультети 52.7%, Мамлекеттик жана муниципалдык башкаруу факультети 47.1%, Кесиптик колледж 52.8%. Ошондой эле Юридикалык колледж 41.7%ы *"мыкты иштеген жана комиссиянын мүчөлөрү сылык болуп, керектүү маалыматты берип турган"* деген (Таблица 8).

Таблица 8

Окууга тапшырып жаткандагы КУУнун кабыл алуу комиссиясынын ишин кандай баалайсыз?				
	Иши канааттандырарлык эмес, комиссия мүчөлөрү орой жооп берип, тез эле ачууланып жатышты	Канааттандырарлык иш, өтө сылыктыгын байкаган жокпуз, маалыматты өтө тез айтып жатышты	Жакшы иштеген, комиссия мүчөлөрү жакшы мамиле жасап, керектүү маалыматты айтып турган	Мыкты иштеген жана комиссиянын мүчөлөрү сылык болуп, керектүү маалыматты берип турган
Тарых жана чөлкөм таануу институту	4.9%	25.9%	**37.0%**	32.1%
Социалдык-гуманитардык илимдер институту	5.5%	17.8%	**56.2%**	20.5%
Журналистика жана коммуникация институту	6.0%	14.0%	**60.0%**	20.0%
Компьютердик технологиялар жана жасалма интеллект институту	15.0%	20.0%	**45.0%**	20.0%
Кыргыз-кытай институту	3.0%	15.2%	**57.6%**	24.2%
И. Исамидинов атындагы педагогикалык кадрларын максаттуу даярдоо институту	15.2%	21.2%	**43.4%**	20.2%
Экономика жогорку мектеби	16.2%	18.0%	**48.6%**	17.1%
А.Асанова атындагы башкаруу жана менеджмент институту	8.1%	23.3%	**45.3%**	23.3%
Юридикалык институту	21.0%	17.7%	**38.7%**	22.6%
Математика жана информатика факультети	9.9%	23.5%	**49.4%**	17.3%
Физика жана электроника факультети	7.7%	7.7%	**53.8%**	30.8%
Химия жана химиялык технологиялар факультети	6.9%	25.9%	**46.6%**	20.7%
Биология факультети	1.8%	30.9%	**45.5%**	21.8%
География, экология жана туризм факультети	4.3%	18.8%	**50.7%**	26.1%
Кыргыз филологиясы факультети	3.5%	17.6%	**48.2%**	30.6%
Орус жана славян филологиясы факультети		10.5%	**54.4%**	35.1%

Чет тилдер факультети	15.1%	26.9%	**42.9%**	15.1%
Кыргыз Европа факультети	8.2%	26.5%	**49.0%**	16.3%
Эл аралык мамилелер жана чыгыш таануу факультети	9.8%	23.2%	**52.7%**	14.3%
Мамлекеттик жана муниципалдык башкаруу факультети	8.8%	11.8%	**47.1%**	32.4%
Кесиптик колледж	11.1%	8.3%	**52.8%**	27.8%
Юридикалык колледж	4.2%	20.8%	33.3%	**41.7%**
Жалпы %	9.4%	21.1%	**47.0%**	22.5%

Кесип тандоо процесси

Кыргызстанда абитуриенттердин көпчүлүгү окууга тапшырууда тандаган кесибин ар дайым эле мурунтан аныктабагандыгы акыркы мезгилде коомчулука белгилүү болуп келе жаткан жагдай. Бирок изилдөөнүн жүрүшүндө ушул жылы тапшырган студенттердин басымдуу бөлүгү Кыргыз улуттук университетин приоритеттүү тандоосу болгондугун көрсөткөн. Мисалы карай турган болсок: “КУУ Сиздин приоритеттүү тандооңуз болду беле?” - деген суроого факультет жана институттар боюнча приоритеттүү тандоосу болгондугун көрсөткөндөр төмөндөгүлөр: Тарых жана чөлкөм таануу институту (65.4%), Социалдык-гуманитардык илимдер институту (65.8%), Журналистика жана коммуникация институту (60.0%), Кыргыз-кытай институту (57.6%), И. Исамидинов атындагы педагогикалык кадрларын максаттуу даярдоо институту (62.6%), Экономика жогорку мектеби (62.2%), Юридика институту (65.1%), Математика жана информатика факультети (51.9%), Физика жана электроника факультети (76.9%), Химия жана химиялык технологиялар факультети (60.3%), Биология факультети (50.9%), География, экология жана туризм факультети (58.0%), Кыргыз филологиясы факультети (64.7%), Чет тилдер факультети (56.6%), Кыргыз Европа факультети (53.1%), Эл аралык мамилелер жана чыгыш таануу факультети (52.7%), Мамлекеттик жана муниципалдык башкаруу факультети (79.4%), Кесиптик колледж (80.6%).

Ал эми приоритеттүү тандоосу болбогон пайыздык көрсөткүчтү көрсөткөндөр: Башкаруу жана менеджмент институту (50.0%), Орус жана славян филологиясы факультети (50.9%), Компьютердик технологиялар жана жасалма интеллект институту (50.0%) (Таблица 9).

Таблица 9

КУУ Сиздин приоритеттүү тандооңуз болду беле?	**Жок**	**Ооба**
Тарых жана чөлкөм таануу институту	34.6%	**65.4%**
Социалдык-гуманитардык илимдер институту	34.2%	**65.8%**
Журналистика жана коммуникация институту	40.0%	**60.0%**
Компьютердик технологиялар жана жасалма интеллект институту	50.0%	50.0%
Кыргыз-кытай институту	42.4%	**57.6%**
И.Исамидинов атындагы педагогикалык кадрларын максаттуу даярдоо институту	37.4%	**62.6%**
Экономика жогорку мектеби	37.8%	**62.2%**
А.Асанова атындагы башкаруу жана менеджмент институту	50.0%	50.0%
Юридикалык институту	34.9%	**65.1%**
Математика жана информатика факультети	48.1%	**51.9%**
Физика жана электроника факультети	23.1%	**76.9%**
Химия жана химиялык технологиялар факультети	39.7%	**60.3%**
Биология факультети	49.1%	**50.9%**
География, экология жана туризм факультети	42.0%	**58.0%**

Кыргыз филологиясы факультети	35.3%	**64.7%**
Орус жана славян филологиясы факультети	**50.9%**	49.1%
Чет тилдер факультети	43.4%	**56.6%**
Кыргыз Европа факультети	46.9%	**53.1%**
Эл аралык мамилелер жана чыгыш таануу факультети	47.3%	**52.7%**
Мамлекеттик жана муниципалдык башкаруу факультети	20.6%	**79.4%**
Кесиптик колледж	47.2%	**52.8%**
Юридикалык колледж	19.4%	**80.6%**
Жалпы %	40.5%	**59.5%**

“КУУ Сиздин приоритеттүү тандооңуз болду беле?” - деген суроого багыттар боюнча приоритеттүү тандоосу болгондугун көрсөткөндөр төмөндөгүлөр: Укук таануу (73.5%), Социалдык иш (69.2%), Чет тили (англис тили) (64.2%), Мектепке чейинки билим берүү (70.0%), Башталгыч класстарда сабак берүү (53.3%), Банк иши (68.8%), Экономика жана бухгалтердик эсеп (тармактар боюнча) (65.9%), Менеджмент (тармактар боюнча) (54.7%), Туризм (54.7%), Автоматташтырылган системалардын маалыматтык коопсуздугу (66.7%), Математика (56.5%), Физика (70.0%), Информациялык системаларды математикалык камсыздоо жана башкаруу (75.0%), Химия (52.9%), География (80.0%), Экология жана айлана-чөйрөнү башкаруу (57.1%), Биоэкология (72.2%), Клиникалык психология (адистик) (83,3%), Котормо жана котормо таануу (адистиги – кытай тили) (58.8%), Котормо жана котормо таануу (кыргыз тили боюнча адистик) (100%), Психология (54.8%), Тарых (69.6%), Юриспруденция (75.0%), Чыгыш таануу - Африкалык изилдөөлөр (100%), Филология (53.7%), Лингвистика (58,8%), Лингвистика (англис тилинде бакалавр профилдери (44.8%), Лингвистика (немис тилинде бакалавр профилдери) (54,5%), Лингвистика (француз тилинде бакалавр профилдери) (66,7%), Лингвистика (корей тилинде бакалавр профилдери (66,7%), Америка таануу (83.3%), Европа таануу (55,6%), Дене тарбия жана спорт (92,9%), Кытай таануу (70,0%), Кыргыз тилинде эмес окуткан мекемелерде мамлекеттик тил (77.8%), Физика-математика билими (62,5%), Филология билими (69,0%), Филология билими (кыргыз тили жана адабияты, чет тили) (80,0%), Филологиялык билим (кытай тили) (66,7%), Педагогика (61,5%), Телевидение (85.7%), Музеология жана маданий жана табигый мурас объекттерин коргоо (80.0%), Профиль боюнча экономика: финансы кредит (55.6%), Профиль боюнча экономика: банк иши (100%), Профиль боюнча экономика: салыктар жана салык салуу (100%), Логистика (100%), Бизнести башкаруу (60.0%), Мамлекеттик жана муниципалдык башкаруу (77.8%),

Маркетинг (60.0%), Туризм (66.7%), Электроника жана наноэлектроника (100%), Инфокоммуникациялык технологиялар жана байланыш системалары (100%), Колдонмо информатика (100%), Программалык инженериясы (66.7%), Интернет технологиялары жана башкаруу (75.0%), Химиялык технология (70.8%), Биотехнология (50.0%), Архив таануу (66.7%).

Ал эми приоритеттүү тандоосу болбогондордун пайыздык көрсөткүчү жогорулар төмөндөгү багыттагылар: Котормо иши (англис тили) (52.4%), Финансы (тармактар) (51.1%), Техникалык жөнгө салуу жана сапатты башкаруу (100%), Колдонмо информатика (58.3%), Колдонмо математика жана информатика (51.4%), Негизги информатика жана маалыматтык технологиялар (100%), Биология (65.2%), Соттук экспертиза (адис) 75.0%, Эл аралык мамилелер (51.6%), Лингвистика (кытай тили) (66.7%), Социалдык иш (100%), Маалыматтык коопсуздук (66.7%), Менеджмент (66.7%), Маалыматтык коопсуздук (66.7%) Сапатты башкаруу (66.7%), Информатика жана эсептөө техникасы (100%), Маалыматтык системалар жана технологиялар (80.0%), Экономика жана менеджмент (66.7%), Медициналык жана фармацевтикалык химия (53.8%) (Таблица 10).

Таблица 10

КУУ Сиздин приоритеттүү тандооңуз болду беле?	**Жок**	**Ооба**
Укук таануу	26.5%	**73.5%**
Социалдык иш	30.8%	**69.2%**
Чет тили (англис тили)	35.8%	**64.2%**
Мектепке чейинки билим берүү	30.0%	**70.0%**
Башталгыч класстарда сабак берүү	46.7%	**53.3%**
Котормо иши (англис тили)	**52.4%**	47.6%
Финансы (тармактар боюнча	**51.2%**	48.8%
Банк иши	31.3%	**68.8%**
Экономика жана бухгалтердик эсеп (тармактар боюнча)	34.1%	**65.9%**
Менеджмент (тармактар боюнча)	45.3%	**54.7%**
Туризм	46.0%	**54.0%**
Автоматташтырылган системалардын маалыматтык коопсуздугу	33.3%	**66.7%**
Техникалык жөнгө салуу жана сапатты башкаруу	**100%**	
Колдонмо информатика	**58.3%**	41.7%
Математика	43.5%	**56.5%**
Колдонмо математика жана информатика	**51.4%**	48.6%
Маалымат технологиялары	50.0%	50.0%
Физика	30.0%	**70.0%**
Негизги информатика жана маалыматтык технологиялар	**100%**	

Информациялык системаларды математикалык камсыздоо жана башкаруу	25.0%	**75.0%**
Химия	47.1%	**52.9%**
Биология	**65.2%**	34.8%
География	20.0%	**80.0%**
Экология жана айлана-чөйрөнү башкаруу	42.9%	**57.1%**
Биоэкология	27.8%	**72.2%**
Клиникалык психология (адистик)	16.7%	**83.3%**
Соттук экспертиза (адистик)	**75.0%**	25.0%
Котормо жана котормо таануу (адистиги – кытай тили)	41.2%	**58.8%**
Котормо жана котормо таануу (англис, немис, француз тилдери боюнча адистиктер)	50.0%	50.0%
Котормо жана котормо таануу (кыргыз тили боюнча адистик)		**100%**
Философия	50.0%	50.0%
Психология	45.2%	**54.8%**
Тарых	30.4%	**69.6%**
Юриспруденция	25.0%	**75.0%**
Журналистика	50.0%	50.0%
Жарнама жана коомчулук менен байланыш	50.0%	50.0%
Эл аралык мамилелер	**51.6%**	48.4%
Чыгыш таануу. Африкалык изилдөөлөр		**100%**
Филология	46.3%	**53.7%**
Лингвистика	41.2%	**58.8%**
Лингвистика ((кытай тили)	**66.7%**	33.3%
Лингвистика (англис тилинде бакалавр профилдери)	**55.2%**	44.8%
Лингвистика (немис тилинде бакалавр)	45.5%	**54.5%**
Лингвистика (француз тилинде бакалавр)	33.3%	**66.7%**
Лингвистика (корей тилинде бакалавр)	33.3%	**66.7%**
Америка таануу	16.7%	**83.3%**
Европа таануу	44.4%	**55.6%**
Дене тарбия жана спорт	7.1%	**92.9%**
Кытай таануу	30.0%	**70.0%**
Социалдык иш	**100%**	
Кыргыз тилинде окуткан мекемелерде мамлекеттик тил	22.2%	**77.8%**
Физика-математика билими	37.5%	**62.5%**
Филология билими	31.0%	**69.0%**
Филология билими (кыргыз тили жана адабияты. чет тили)	20.0%	**80.0%**
Филологиялык билим (кытай тили)	33.3%	**66.7%**
Педагогика (профиль- педагогика и психология)	38.5%	**61.5%**
Адабий чыгармачылык	50.0%	50.0%
Телевидение	14.3%	**85.7%**
Музеология, маданий жана табигый мурас объекттерин коргоо	20.0%	**80.0%**
Экономика: профиль боюнча финансы кредит	44.4%	**55.6%**

Экономика: профиль боюнча банк иши		**100%**
Экономика: профиль боюнча салыктар жана салык салуу		**100%**
Менеджмент	**66.7%**	33.3%
Логистика		**100%**
Бизнести башкаруу	40.0%	**60.0%**
Мамлекеттик жана муниципалдык башкаруу	22.2%	**77.8%**
Маркетинг	40.0%	**60.0%**
Маалыматтык коопсуздук	**66.7%**	33.3%
Туризм	33.3%	**66.7%**
Электроника жана		**100%**
Инфокоммуникациялык технологиялар жана байланыш системалары		**100%**
Сапатты башкаруу	**66.7%**	33.3%
Информатика жана эсептөө техникасы	**100%**	
Маалыматтык системалар жана технологиялар	**80.0%**	20.0%
Колдонмо информатика		**100%**
Программалык инженериясы	33.3%	**66.7%**
Интернет технологиялары жана башкаруу	25.0%	**75.0%**
Химиялык	29.2%	**70.8%**
Биотехнология	50.0%	50.0%
Экономика жана башкаруу	**66.7%**	33.3%
Архив таануу	33.3%	**66.7%**
Биология, лабораториялык иш	50.0%	50.0%
Медициналык жана фармацевтикалык химия	**53.8%**	46.2%
Жалпы %	40.6%	**59.4%**

Абитуриенттерди КУУну тандоого эмне көбүрөк таасир эткендигин карай турган болсок, фактордук анализдин[4] негизинде (KMO and Bartlett's Test .796 жана Sig .000 болуп) 4 компонент келип чыккан, жыйынтыктары төмөндөгүчө:

1-компонент – университеттин репутациясы

2-компонент – жетишилген балл

3-компонент – окуу жайдын өкүлдөрүнүн таасири

4-компонент – референттик топтордун (recommendations) таасири (Таблица 11).

[4] мааниси жакын болгон өзгөрмөлөрдү топторго бириктирет

Таблица 11

Factor Analysis KMO and Bartlett’s Test.796 Sig. .000

Pattern Matrix[a]	Component			
	Университеттин репутациясы	Абитуриенттин жетишкен баллы	Окуу жайдын өкүлдөрү	Референттик топ (recommendations)
	1	2	3	4
Өлкө аймагында университеттин репутациясы	.735			
Окуу жайдын кадыр-баркы, статусу	.733			
Эл аралык кызматташтыгы жогору окуу жай (network, exchange программалары үчүн мүмкүнчүлүктөр)	.709			
Мамлекеттик деңгээлде окутуунун жогорку сапаты	.706			
ЖРТ баллымдын жыйынтыгы		.807		
Аттестат бааларым		.734		
КУУнун бүтүрүүчүсү			-.792	
КУУда окуп жаткан студенттер			-.781	
КУУнун окутуучусу			-.643	
Туугандарым, жакын-тааныштарым				-.740
Үй-бүлөм (ата-эне, бир туугандар)				-.645

Абитуриенттерди университеттин тандоодо анализди дагы да тереңдетилген түрдө карасак, изилдөөнүн жыйынтыгында “Сиздин КУУга тапшыруу жөнүндөгү чечимиңизге төмөндөгү факторлордун таасири?” суроосуна төмөндөгү беш фактор келип чыккан (Диаграмма 1-5):

Диаграмма 1

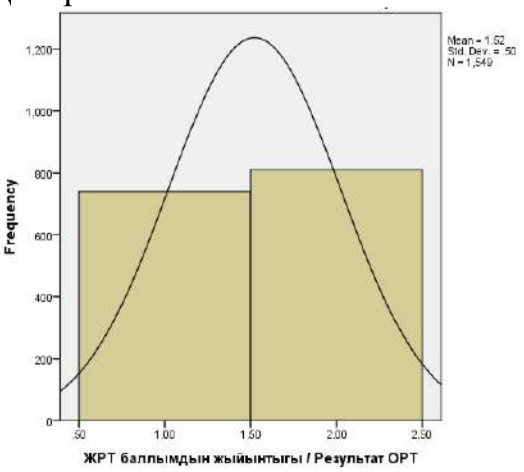

Диаграмма 2

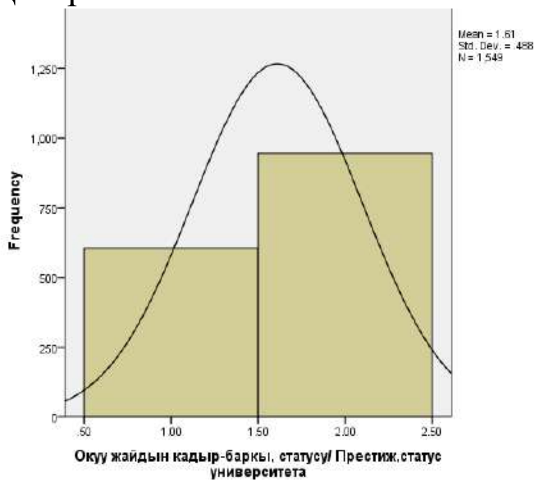

Диаграмма 3

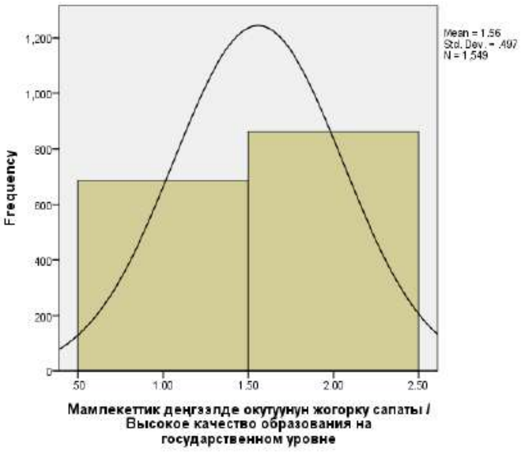

Диаграмма 4

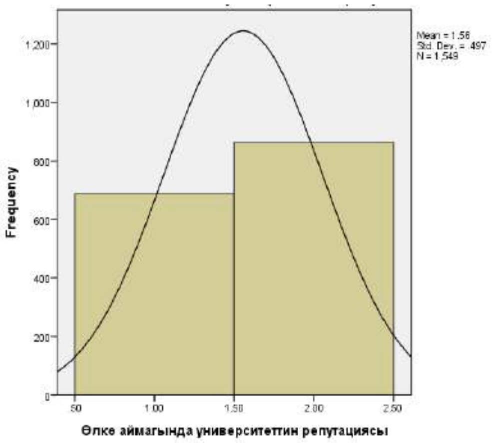

Диаграмма 5

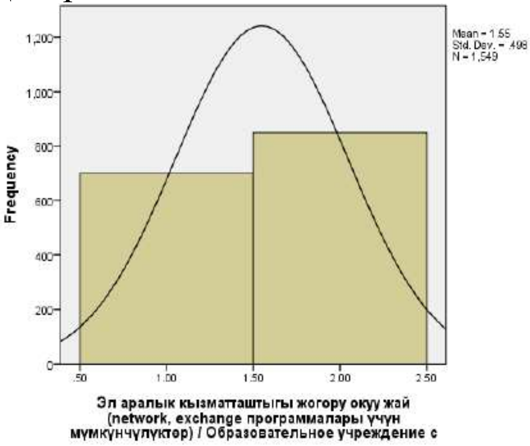

Жогорудагы гистограммада нормалдуу бөлүштүрүүнүн графигинде көрүнүп тургандай skewness/оссиметрия[5] “жок-ооба” интервалында “ооба” жообуна карай ийилген. Демек, абитуриенттердин Кыргыз улуттук университетине тапшыруу чечимине:

1) ЖРТ балл (mean=1,52);
2) Окуу жайдын кадыр-баркы, статусу (mean=1,61);
3) Өлкө аймагында университеттин репутациясы (mean=1,56);
4) Мамлекеттик деңгээлде окутуунун жогорку сапаты (mean=1,56);
5) Эл аралык кызматташтыгы жогору окуу жай (network, exchange программалары үчүн мүмкүнчүлүктөр) (mean=1,55); (mean[6]) таасир этет.

Кесип тандоого таасир эткен негизги факторлор

Студенттердин окуп жаткан кесибин тандоо процессинде тышкы факторлордун таасири маанилүү. Изилдөөнүн жыйынтыктарына таянсак, үй-бүлө (22.7%) жана предметтик сабактарга болгон кызыгуулар (22.1%) эң алдыңкы көрсөткүчтөр. Жаш курак категориялары боюнча кесип тандоого түрткү болгон факторлорду карасак, 15-16 жана 17-18 жаштагыларда үй-бүлөнүн багыт берүүсү, 19-20, 21-22 жана 23 жаштан жогорудагыларда предметтик сабактарга болгон кызыгуулар көбүрөөк түрткү болгон. Мындагы жыйынтыктарга таянып абитуриенттердин курактары канчалык жаш болсо үй-бүлөнүн багыт берүүсүнө таянып кесип тандашаарын, ал эми жашы жогорулаган сайын өз алдынча чечим кабыл алаарын белгилей алабыз (Таблица 12).

[5] skewness/оссиметрия[5] – нормалдуу графикте кайсыл тарапка кеткенин көрсөтөт

[6] mean- “жок-ооба” итервалында факторлордун орточо мааниси

Таблица 12

Ушул кесипти тандооңузга эмне түрткү болду?(төмөндөгү варианттардын эң жакын болгонун тандаңыз)								
Жашы:	ЖРТдан алган баллыма карап тандадым	Мугалим-дердин багыт берүүсү	Үй-бүлөмдүн багыт берүүсү	Тууганда-рымдын, жакын-таанышта-рымдын багыттоосу	Предметтик сабактардагы кызыгууларым	Кумир туткан, келечекте ошондой болгум келген адамдардын таасири	Кабыл алуу комиссия-ларынын багыттоосу	Башка
15-16	1.3%	1.3%	**28.9%**	1.3%	26.3%	21.1%		19.7%
17-18	11.9%	2.4%	**23.4%**	6.2%	21.1%	13.6%	2.1%	19.3%
19-20	16.1%	3.6%	13.9%	6.6%	**24.8%**	13.9%	2.2%	19.0%
21-22	10.0%		20.0%		**50.0%**			20.0%
23+	5.6%	5.6%	16.7%		**38.9%**	5.6%		27.8%
Жалпы %	11.6%	2.5%	22.7%	5.9%	22.1%	13.8%	1.9%	19.4%

"Ушул кесипти тандооңузга эмне түрткү болду?" деген суроодо абитуриенттердин жалпы республикалык тестирлөөдөн алган баллдары боюнча анализдесек төмөндөгүчө: 110-120 балл алгандар *"ЖРТдан алган баллыма карап тандадым"* 23.0%, 120-130 балл алгандар көпчүлүгү 23,2%ы *"предметтик сабактардагы кызыгууларым",* 130-140 балл алгандар *"үй-бүлөмдүн багыт берүүсү"* 27.1%, 140-150 алгандар 25,6% *"башка"* деп жооп беришкен. ЖРТдан 150-160 балл алгандар - 28,0%, 160-170, балл алгандар - 35,5%, 170-180 балл алгандар - 33,9%, 180-190 - 37,0%ы, 190-200 - 43,8%ы, 200-210 - 50,0%ы *"предметтик сабактардагы кызыгууларым"* деген. Ал эми 210-220 балл алгандардын 50,0%ы жана ЖРТ тестин тапшырбагандыгын 30,0%ы - *"үй-бүлөмдүн багыт берүүсү"* түрткү болду деген. ЖРТдан азыраак балл алгандар алган упайларына карап кесип тандашат. 150-210 балл аралыгындагылар предметтик сабактарга болгон кызыгууларына карап тандашат, ал эми эң жогорку 210-220 балл алгандар үй-бүлөсүнүн багыт берүүсүнө таянып кесибин тандашат. Жалпысынан студенттердин окуп жаткан кесибин

тандоого түрткү болгон жагдайды орточо көрсөткүч боюнча карасак, 22.7% - үй-бүлөнүн багыт берүүсү, 22.1% - предметтик сабактарга болгон кызыгуу болгон (Таблица 13).

Таблица 13

Ушул кесипти тандооңузга эмне түрткү болду?(төмөндөгү варианттардын эң жакын болгонун тандаңыз?								
ЖРТдан алган негизги баллыңызды белгилеңиз?	ЖРТдан алган баллыма карап тандадым	Мугалим-дердин багыт берүүсү	Үй-бүлөмдүн багыт берүүсү	Туугандарымдын, жакын-таанышта-рымдын багыттоосу	Предметтик сабактардагы кызыгууларым	Кумир туткан, келечекте ошондой болгум келген адамдардын таасири	Кабыл алуу комиссия-ларынын багыттоосу	Башка
110-120	**23.0%**	2.3%	18.4%	6.1%	14.3%	15.5%	1.2%	19.2%
120-130	7.4%	2.6%	21.7%	7.4%	**23.2%**	12.5%	3.3%	22.1%
130-140	11.9%	2.8%	**27.1%**	6.4%	20.2%	13.3%	2.3%	16.1%
140-150	6.8%	2.9%	25.1%	6.3%	17.4%	14.5%	1.4%	**25.6%**
150-160	10.8%	1.9%	22.9%	7.0%	**28.0%**	10.2%	2.5%	16.6%
160-170	7.5%	1.9%	21.5%	6.5%	**35.5%**	8.4%	0.9%	17.8%
170-180	11.3%	1.6%	14.5%	6.5%	**33.9%**	12.9%	1.6%	17.7%
180-190	3.7%		25.9%		**37.0%**	18.5%	3.7%	11.1%
190-200		12.5%	18.8%	6.3%	**43.8%**	12.5%		6.3%
200-210			12.5%		**50.0%**	12.5%		25.0%
210-220			50.0%			50.0%		
ЖРТ тапшырган эмесмин	6.2%	3.1%	**30.0%**		20.0%	20.0%	1.5%	19.2%
Жалпы %	11.6%	2.5%	22.7%	5.9%	22.1%	13.8%	1.9%	**19.4%**

Респонденттердин көпчүлүгү т.а. 60.8%ы окуп жаткан кесибин мурда эле аныктаган. Студенттер окуп жаткан кесибин өзү тандагандардын 67.3%ы “мурда эле аныктаганмын” деген. Ал эми кесибин тандоосуна үй-бүлөмдүн чечими дегендер “кокустан тандап калдым” дешет. Башка (мугалим, жакын-тааныштарым ж.б) дын чечими дегендер да кокустан тандап калгандыгын белгилешет (Таблица 14).

Таблица 14

Окуп жаткан кесибиңизди тандоо кимдин чечими?	**Ушул окуп жаткан кесибиңизге кантип тандадыңыз?**		
	Кокустан тандап калдым	Мурда эле аныктаганмын	Жалпы
Өзүмдүн	426	877	1303
	32.7%	**67.3%**	100%
Үй-бүлөмдүн	145	52	197
	73.6%	26.4%	100%
Башка (мугалим, жакын-тааныштарым ж.б)	36	13	49
	73.5%	26.5%	100%
Жалпы	607	942	1549
	39.2%	**60.8%**	100%

Жыйынтыктар студенттер канчалык өзүнүн кесибин мурдатан аныктап, кесиби менен байланышы же тагыраак айтканда иденттүүлүгү жогору болсо кесип тандоодо да өзү так билип тандай алат. Ал эми мектеп учурунан эле кесибин аныктабагандар кийин окууга тапшырууда да кокусунан тандап калышат.

Кесиптик иденттүүлүк

Изилдөөнүн негизинде 1-курстагы студенттерге кесиптик иденттүүлүгү боюнча атайын суроолор берилген. Мында фактордук анализдин негизинде (KMO and Bartlett’s Test .858 жана Sig. .000 болуп) 2 компонент келип чыккан (Таблица 15). Алардын маанисине карата 1-кесиптик иденттүүлүгү жогорулар жана 2-кесиптик иденттүүлүгү төмөндөр деген маанини бере алабыз.

Таблица 15

Factor Analysis KMO and Bartlett's Test .858

Sig. .000

Pattern Matrix[a]	Component	
	Кесиптик идენттүүлүгү жогору	Кесиптик иденттүүлүгү төмөн
	1	2
Келечекте тандаган кесибиңиз боюнча, "Мен............(мис.:"мугалимммин","юристмин"...)деп элестете аласызбы?	.735	
Сизде кайрадан тандоо мүмкүнчүлүгү болсо, окуп жаткан кесибиңизди тандайт белеңиз?	.733	
"Келечектеги кесиптик пландарымды аныктаганмын"	.724	
"Кесибиме болгон кызыгуум мурун эле болгон" (факультетке киргенге чейин)	.702	
Сизде кайрадан тандоо мүмкүнчүлүгү болсо, КУУну тандайт белеңиз?	.675	
Кесиптик максаттарыма жетүүмө эч кандай көйгөйлөр тоскоол боло албайт	.649	
"Университеттен алган билим кесиптик карьерам үчүн толук жетиштүү болот"	.504	
"Тандаган кесибим боюнча суроо-талап, өзгөрүүлөрдү такай изилдеп турам"	.495	
"Адистигим боюнча иштөөгө өзгөчө каалоом деле жок"		.790
"Менин кесибим башка адистиктердей эле акча табуу үчүн гана"		.732
"Мени келечекте кесибим боюнча жумушка орношуу көп тынчсыздандырат"		.513

Факторлук анализдин негизинде келип чыккан "кесиптик иденттүүлүгү жогору" фактору "Сизде кайрадан тандоо мүмкүнчүлүгү болсо, окуп жаткан кесибиңизди тандайт белеңиз? (.709**)"; "Келечектеги кесиптик пландарымды аныктаганмын (.723**)"; "Кесиптик максаттарыма жетүүмө эч кандай көйгөйлөр тоскоол боло албайт (.663**); "Сизде кайрадан тандоо мүмкүнчүлүгү болсо, КУУну тандайт белеңиз? (.674**); "Келечекте тандаган кесибиңиз боюнча,

“Мен............(мис.:”мугалиммин”,”юристмин”...) деп элестете аласызбы? (.731**); “Тандаган кесибим боюнча суроо-талап, өзгөрүүлөрдү такай изилдеп турам (.524**); “Университеттен алган билим кесиптик карьерам үчүн толук жетиштүү болот (.542**); “Кесибиме болгон кызыгуум мурун эле болгон” (факультетке киргенге чейин) (.675**)” пикирлери менен жогору корреляциялык байланышты көрсөтөт (Таблица 16).

Таблица 16

Pearson Correlation	Сизде кайрадан тандоо мүмкүнчүлүгү болсо, окуп жаткан кесибиңизди тандайт белеңиз?	Кесиптик иденттүүлүгү жогору	“Келечектеги кесиптик пландарымды аныктаганмын”	Кесиптик максаттарыма жетүүмө эч кандай көйгөйлөр тоскоол боло албайт	Сизде кайрадан тандоо мүмкүнчүлүгү болсо, КУУну тандайт белеңиз?	Келечекте тандаган кесибиңиз боюнча, “Мен..........(мис.:”мугалимммин”,” юристмин”...)деп элестете	“Тандаган кесибим боюнча суроо-талап, өзгөрүүлөрдү такай изилдеп турам”	“Университеттен алган билим кесиптик карьерам үчүн толук жетиштүү болот”	“Кесибиме болгон кызыгуум мурун эле болгон” (факультетке киргенге чейин) “
Сизде кайрадан тандоо мүмкүнчүлүгү болсо, окуп жаткан кесибиңизди тандайт белеңиз?	1	**.709****	.402**	.351**	.469**	.452**	.267**	.246**	.432**
Кесиптик иденттүүлүгү жогору	**.709****	**1**	**.723****	**.663****	**.674****	**.731****	**.524****	**.542****	**.675****
“Келечектеги кесиптик пландарымды аныктаганмын”	.402**	**.723****	1	.436**	.404**	.430**	.327**	.328**	.433**
Кесиптик максаттарыма жетүүмө эч кандай көйгөйлөр тоскоол боло албайт	.351**	**.663****	.436**	1	.375**	.424**	.293**	.287**	.338**
Сизде кайрадан тандоо мүмкүнчүлүгү болсо, КУУну	.469**	**.674****	.404**	.375**	1	.424**	.207**	.340**	.323**

тандайт белеңиз?									
Келечекте тандаган кесибиңиз боюнча, “Мен............(мис.:”мугалимммин ”,”юристмин”...)деп элестете аласызбы?	.452**	**.731****	.430**	.424**	.424**	1	.319**	.337**	.394**
“Тандаган кесибим боюнча суроо-талап, өзгөрүүлөрдү такай изилдеп турам”	.267**	**.524****	.327**	.293**	.207**	.319**	1	.248**	.310**
“Университеттен алган билим кесиптик карьерам үчүн толук жетиштүү болот”	.246**	**.542****	.328**	.287**	.340**	.337**	.248**	1	.279**
“Кесибиме болгон кызыгуум мурун эле болгон” (факультетке, институтка киргенге чейин)	.432**	**.675****	.433**	.338**	.323**	.394**	.310**	.279**	1

Кесиптик иденттүүлүгү жогору жана төмөн маанилери боюнча ANOVA тестинин “Sig.” маанилерин карасак төмөндөгүчө:
Кыргыз улуттук университети приоритеттүү тандоосу болуп-болбогону кесиптик иденттүүлүгү жогору жана төмөндөрдө маанилүү айырма (Sig.-.008) келип чыккан. Башкача айтканда, кесиптик иденттүүлүгү жогорулар Кыргыз улуттук университети приоритеттүү тандоосу болгон. Кесип тандоодо өзү тандаган же башка референттик топтордун (үй-бүлө, мугалим, жакын-тааныштар ж.б) таасиринен тандагандар кесиптик иденттүүлүгү жогору жана төмөндөрдө (Sig.-.000) айырмаланган. Окуп жаткан кесибин кокусунан тандагандар жана мурда эле аныктагандар да кесиптик иденттүүлүгү жогору жана төмөн (Sig.-.000) айырмаланат.
Ошондой эле кесип тандоодо таасир эткен факторлордо “окуу жайдын кадыр-баркы статусу (Sig.-.003)”; “мамлекеттик деңгээлде окутуунун жогорку сапаты (Sig.-.000)”; “эл аралык кызматташтыгы жогору окуу жай болгондугу (network, exchange программалары үчүн мүмкүнчүлүктөр) (Sig.-.000)” кесиптик иденттүүлүгү жогору жана төмөн экендигинде айырмаланат. Башкача айтканда университеттин репутациясынын жогорулугу 1-курстардын кесиптик иденттүүлүнө таасир этет (Таблица 17).

Таблица 17

ANOVA	Кесиптик иденттүүлүгү жогору-төмөн
	Sig.
КУУ Сиздин приоритеттүү тандоонуз болду беле?	.008
Ушул окуп жаткан кесибиңизди кантип тандадыңыз?	.000
Окуп жаткан кесибиңизди тандоо кимдин чечими?	.000
Окуу жайдын кадыр-баркы, статусу	.003
Мамлекеттик деңгээлде окутуунун жогорку сапаты	.000
Эл аралык кызматташтыгы жогору окуу жай (network, exchange программалары үчүн мүмкүнчүлүктөр)	.000

Ушул компоненттердин негизинде корреляциялык байланыштарды кесиптик иденттүүлүгү боюнча караганда, кайрадан тандоо мүмкүнчүлүгү болсо окуп жаткан кесибин тандай тургандыгын белгилегендер Кыргыз улуттук университетин тандайт (Pearson Correlation = .469**(Sig. (2-tailed)) = 0,000 < 0,005), кесибине болгон кызыгуусу мурун эле пайда болгон (Pearson Correlation = . 431** (Sig. (2-tailed)) = 0,000 < 0,005), келечектеги

кесиптик пландарын аныктаган (Pearson Correlation = .403**(Sig. (2-tailed)) = 0,000 < 0,005), тандаган кесиби боюнча *“мен... ....(мис.:”мугалимммин”,”юристмин”...)”* (Pearson Correlation = .452** (Sig. (2-tailed)) = 0,000 < 0,005) деп айта алат.

Кайрадан тандоо мүмкүнчүлүгү болсо, Кыргыз улуттук университетин тандагандар кесиптик пландарын аныктаган (Pearson Correlation = .404** (Sig. (2-tailed)) = 0,000 < 0,005) жана “Мен... ....(мис.:”мугалимммин”,”юристмин”...)” (Pearson Correlation = .469** (Sig. (2-tailed)) = 0,000 < 0,005) деп айта алат.

Келечекте кесиптик пландарын аныктагандар “Мен............ (мис.: ”мугалиммин”, ”юристмин”...)” (Pearson Correlation = .430** (Sig. (2-tailed)) = 0,000 < 0,005) деп айта алат, б.а. кесиптик пландарын аныктагандардын кесиптик иденттүүлүгү да жогору.

Ошондой эле кесибине болгон кызыгуусу мурун эле болгон студенттер, кесиптик пландарын так аныктаган (Pearson Correlation = .433** (Sig. (2-tailed)) = 0,000 < 0,005) жана кайрадан тандоо мүмкүнчүлүгү болсо окуп жаткан кесибин тандайт (Pearson Correlation = . 431** (Sig. (2-tailed)) = 0,000 < 0,005).

Ал эми абитуриенттердин КУУну тандоо чечимине эң маанилүү көрсөткүчтөр катары мамлекеттик деңгээлде окутуунун жогорку сапаты болгондугу жана эл аралык кызматташтыгы жогору окуу жай (network, exchange программалары үчүн мүмкүнчүлүктөр) корреляциялык байланышы бар (Таблица 18).

Таблица 18

Correlations		Сизде кайрадан тандоо мүмкүнчүлүгү болсо, окуп жаткан кесибиңизди тандайт белеңиз?	Сизде кайрадан тандоо мүмкүнчүлүгү болсо, КУУну тандайт белеңиз?	Келечекте тандаган кесибиңиз боюнча, “Мен............(мис.:”мугалиммин”,”юристмин”...) деп элестете аласызбы?	“Келечектеги кесиптик пландарымды аныктаганмын”	“Кесибиме болгон кызыгуум мурун эле болгон (факультетке, институтка киргенге чейин)”
Сизде кайрадан тандоо мүмкүнчүлүгү болсо, окуп жаткан кесибиңизди тандайт белеңиз?	Pearson Correlation	1	.469**	.452**	.403**	.431**
	Sig. (2-tailed)	.000	.000	.000	.000	
Сизде кайрадан тандоо мүмкүнчүлүгү болсо, КУУну тандайт белеңиз?	Pearson Correlation	.469**	1	.424**	.404**	
	Sig. (2-tailed)	.000		.000	.000	
Келечекте тандаган кесибиңиз боюнча, Мен......... (мис.: ”мугалиммин”, ”юристмин”...) деп элестете аласызбы?	Pearson Correlation	.452**	.424**	1	.430**	
	Sig. (2-tailed)	.000	.000		.000	
“Келечектеги кесиптик пландарымды аныктаганмын”	Pearson Correlation	.403**	.404**	.430**	1	.433**
	Sig. (2-tailed)	.000	.000	.000		.000
“Кесибиме болгон кызыгуум мурун эле болгон (факультетке, институтка киргенге чейин)”	Pearson Correlation	.431**			.433**	1
	Sig. (2-tailed)	.000			.000	

- Сизде кайрадан тандоо мүмкүнчүлүгү болсо, окуп жаткан кесибиңизди тандайт белеңиз? - деген суроону респонденттердин окуган багыты боюнча караганыбызда тандамак эмесмин, б.а. "жок" дегендердин пайыздык көрсөткүчтөрү жогорулар төмөндөгүлөр: Экономика жана бухгалтердик эсеп (тармактар боюнча) 36.4%, Автоматташтырылган системалардын маалыматтык коопсуздугу 66.7%, Техникалык жөнгө салуу жана сапатты башкаруу 100%, Информациялык системаларды математикалык камсыздоо жана башкаруу 50.0%, Биология 52.2%, Экология жана айлана-чөйрөнү башкаруу 42.9%, Филология 36.6%, Архив таануу 66,7%.
- Ал эми "жарым-жартылай" деген жоопту белгилегендердин жогоркулары: Укук таануу 42,2% Социалдык иш 34.6%, Чет тили (англис тили) 40.0%, Мектепке чейинки билим берүү 60.0%, Башталгыч класстарда сабак берүү 43.3%, Котормо иши (англис тили) 47.6%, Финансы (тармактар боюнча) 56.1%, Банк иши 43.8%, Менеджмент (тармактар боюнча) 49.1%, Туризм 48.0%, Колдонмо информатика 75.0%, Колдонмо математика жана информатика 42.9%, Маалымат технологиялары 75.0%, Негизги информатика жана маалыматтык технологиялар 100%, Химия 52.9%, География 60.0%, Биоэкология 61.1%, Котормо жана котормо таануу (адистиги – кытай тили) 47.1%, Котормо жана котормо таануу (англис, немис, француз тилдери боюнча адистиктер) 56.3%, Юриспруденция 42.6%, Журналистика 57.1%, Эл аралык мамилелер 41.9%, Чыгыш таануу. Африкалык изилдөөлөр 100%, Лингвистика 47.1%, Лингвистика (кытай тили) 50.0%, Европа таануу 88.9%, Дене тарбия жана спорт 78.6%, Кытай таануу 60.0%, Телевидение 42.9%, Музеология, маданий жана табигый мурас объекттерин коргоо 60.0%, Бизнести башкаруу 40.0%, Электроника жана наноэлектроника 100%, Информатика жана эсептөө техникасы 100%, Маалыматтык системалар жана технологиялар 60.0%, Программалык инженериясы 66.7%, Химиялык технология 45.8%, Биотехнология 50.0%.
- Сизде кайрадан тандоо мүмкүнчүлүгү болсо, окуп жаткан кесибиңизди тандайт белеңиз? - "ооба" тандамакмын дегендер багыттары боюнча төмөндөгүлөр: Физика 40%, Клиникалык психология (адистик) 50.0%, Соттук экспертиза (адистик) 100% Котормо жана котормо таануу (кыргыз тили боюнча адистиги) 66.7%, Психология 48,4%, Лингвистика (немис тилинде бакалавр профилдери) 45.5%, Лингвистика (корей тилинде бакалавр профилдери) 58.3%, Кыргыз тилинде окуткан мекемелерде мамлекеттик тил 55.6%, Филологиялык билим (кытай тили) 55.6%, экономика: профиль боюнча финансы кредит 44.4%, экономика: профиль

боюнча салыктар жана салык салуу 66.7%, Логистика 100%, Маркетинг 40.0%, Инфокоммуникациялык технологиялар жана байланыш системалары 100%, Биология, лабораториялык иш 50.0%, Медициналык жана фармацевтикалык химия 61.5%.

Таблица 19

Сизде кайрадан тандоо мүмкүнчүлүгү болсо, окуп жаткан кесибиңизди тандайт белеңиз?			
	Жок	Жарым-жартылай	Ооба
Укук таануу	24.1%	**42.2%**	33.7%
Социалдык иш	50.0%	**34.6%**	15.4%
Чет тили (англис тили)	30.8%	**40.0%**	29.2%
Мектепке чейинки билим берүү	40.0%	**60.0%**	
Башталгыч класстарда сабак берүү	33.3%	**43.3%**	23.3%
Котормо иши (англис тили)	26.8%	**47.6%**	25.6%
Финансы (тармактар боюнча)	12.2%	**56.1%**	31.7%
Банк иши	31.3%	**43.8%**	25.0%
Экономика жана бухгалтердик эсеп (тармактар боюнча)	**36.4%**	34.1%	29.5%
Менеджмент (тармактар боюнча)	22.6%	**49.1%**	28.3%
Туризм	16.0%	**48.0%**	36.0%
Автоматташтырылган системалардын маалыматтык коопсуздугу	**66.7%**	33.3%	
Техникалык жөнгө салуу жана сапатты башкаруу	**100%**		
Колдонмо информатика		**75.0%**	25.0%
Математика	43.5%	43.5%	13.0%
Колдонмо математика жана информатика	25.7%	**42.9%**	31.4%
Маалымат технологиялары	25.0%	**75.0%**	
Физика	30.0%	30.0%	**40.0%**
Негизги информатика жана маалыматтык технологиялар		**100%**	
Информациялык системаларды математикалык камсыздоо жана башкаруу	**50.0%**	25.0%	25.0%
Химия	41.2%	**52.9%**	5.9%
Биология	**52.2%**	39.1%	8.7%
География	20.0%	**60.0%**	20.0%
Экология жана айлана-чөйрөнү башкаруу	**42.9%**	28.6%	28.6%
Биоэкология	27.8%	**61.1%**	11.1%
Клиникалык психология (адистиги)	5.6%	44.4%	**50.0%**
Соттук экспертиза (адистиги)			**100%**

Котормо жана котормо таануу (адистиги – кытай тили)	35.3%	**47.1%**	17.6%
Котормо жана котормо таануу (англис, немис, француз тилдери боюнча адистиктер)	12.5%	**56.3%**	31.3%
Котормо жана котормо таануу (адистиги: профиль-кыргыз тили)		33.3%	**66.7%**
Философия		50.0%	50.0%
Психология	12.9%	38.7%	**48.4%**
Тарых	37.0%	39.1%	23.9%
Юриспруденция	17.0%	**42.6%**	40.4%
Журналистика	25.0%	**57.1%**	17.9%
Жарнама жана коомчулук менен байланыш		50.0%	50.0%
Эл аралык мамилелер	20.4%	**41.9%**	37.6%
Чыгыш таануу. Африкалык изилдөөлөр		**100%**	
Филология	**36.6%**	34.1%	29.3%
Лингвистика	17.6%	**47.1%**	35.3%
Лингвистика (кытай тили)	33.3%	**50.0%**	16.7%
Лингвистика (англис тилинде бакалавр профилдери)	31.0%	34.5%	34.5%
Лингвистика (немис тилинде бакалавр профилдери)	27.3%	27.3%	**45.5%**
Лингвистика (француз тилинде бакалавр профилдери)	33.3%	33.3%	33.3%
Лингвистика (корей тилинде бакалавр профилдери)	25.0%	16.7%	**58.3%**
Америка таануу		33.3%	**66.7%**
Европа таануу		**88.9%**	11.1%
Дене тарбия жана спорт	21.4%	**78.6%**	
Кытай таануу	30.0%	**60.0%**	10.0%
Социалдык иш	50.0%	50.0%	
Кыргыз тилинде окуткан мекемелерде мамлекеттик тил	11.1%	33.3%	**55.6%**
Физика-математика билими	**50.0%**	25.0%	25.0%
Филология билими	13.8%	**51.7%**	34.5%
Филология билими (кыргыз тили жана адабияты. чет тили)	40.0%	20.0%	40.0%
Филологиялык билим (кытай тили) (бакалавр)	11.1%	33.3%	**55.6%**
Педагогика (профиль-педагогика жана психология)	69.2%	23.1%	7.7%
Адабий чыгармачылык		50.0%	50.0%
Телевидение	28.6%	**42.9%**	28.6%
Музеология жана маданий жана табигый мурас объекттерин коргоо	20.0%	**60.0%**	20.0%
экономика профиль боюнча финансы кредит	33.3%	22.2%	**44.4%**
экономика профиль боюнча экономика банк		33.3%	**66.7%**
экономика профиль боюнча экономика салыктар жана салык салуу	33.3%		**66.7%**
Менеджмент	33.3%	33.3%	33.3%
Логистика			**100%**

Бизнести башкаруу	25.0%	**40.0%**	35.0%
Мамлекеттик жана муниципалдык башкаруу	18.5%	40.7%	**40.7%**
Маркетинг	35.0%	25.0%	**40.0%**
Маалыматтык коопсуздук	33.3%	33.3%	33.3%
Туризм		50.0%	50.0%
Электроника жана		**100%**	
Инфокоммуникациялык технологиялар жана байланыш системалары			**100%**
Сапатты башкаруу	50.0%	50.0%	
Информатика жана эсептее техникасы		**100%**	
Маалыматтык системалар жана технологиялар	20.0%	**60.0%**	20.0%
Колдонмо информатика	50.0%	50.0%	
Программалык инженериясы	33.3%	**66.7%**	
Интернет технологиялары жана башкаруу	50.0%		50.0%
Химиялык	25.0%	**45.8%**	29.2%
Биотехнология	33.3%	**50.0%**	16.7%
Экономика жана башкаруу	26.7%	**26.7%**	46.7%
Архив таануу	**66.7%**	33.3%	
Биология, лабораториялык иш	37.5%	12.5%	**50.0%**
Медициналык жана фармацевтикалык химия	15.4%	23.1%	**61.5%**
Жалпы %	26.9%	**42.6%**	30.5%

“Сизде кайрадан тандоо мүмкүнчүлүгү болсо, КУУну тандайт белеңиз?” деген суроодо респонденттердин алган баллдары боюнча карай турган болсок: 110-120 - 42.9%ы, 120-130-44,9%ы, 130-140 - 49,5%ы 140-150 - 50,7%ы, 150-160 - 48,4%ы, 160-170 - 50,5%ы, 170-180 - 58,1%ы, 190-200 - 50,0%ы 210-220 - 50,0%ы ал эми ЖРТ тапшырган эмесмин дегендердин - 48,5% ы “жарым жартылай” жана 180-190 балл алгандар - 37,0%ы салыштырмалуу “ооба” деген жоопту беришкен. Мындагы “жарым-жартылай” деген жооптон эмнени түшүнсөк болот? Жогорудагы анализдердин натыйжаларын эске алуу менен, абитуриенттер өздөрү үчүн идеалдуу эсептеген балл ала албагандыгы окуу жайды кайрадан тандоо мүмкүнчүлүгү болсо “ойлонуп көрмөкмүн” пикирин чагылдырат. Ага карама каршы 210-220 балл алгандардын 50,0%ы “жок” жана 50,0%ы - “жарым жартылай” деген. Мында эки контрасттуу жагдайдын жыйынтыгында студенттердин университеттик иденттүүлүк маселеси тургандыгы келип чыгат. 1-курста окуган студенттердин кесиптик иденттүүлүгүн жогорулатуу максатында тиешелүү иштерди уюштуруу абдан маанилүү.

Ошондой эле, “Келечекте тандаган кесибиңиз боюнча, “Мен........... (мис.: ”мугалиммин”, ”юристмин”...) деп элестете аласызбы?” деген суроодо

респонденттердин алган баллы боюнча карасак: 110-120 - 46,6%ы, 120-130 - 45,2%ы, 130-140 - 45,9%ы , 140-150 - 41,5%ы, 150-160 - 42,7%ы, 160-170 - 41,1%ы, 170-180 - 41,9%ы, 180-190 - 48,1%ы, ал эми ЖРТ тапшырбагандардын 49,2 %ы *“жарым жартылай”* жана 190-200 балл алгандардын 43,8%ы *“ооба”* деп жооп беришкен. Келечекте тандаган кесиби боюнча иденттүүлүгүндө студенттердин ЖРТ баллында дээрлик айырма аз болсо да жогору балл алгандардын мектеп учурунан баштап эле тандаган кесибин аныктагандыгын, ошого жараша окууга аракеттенгенин көрсөтөт. Мындагы маанилүү жагдайдын нюансы - студенттин окуу жайга ташыргандан баштап, максаттуу кадам таштаса келечекте ошол кесипке болгон ишеними ошончолук так болоорун, мындай кесиптик иденттүүлүгү жогору студенттен мыкты студент, сапаттуу кадр чыгаарын көрсөтүүдө. Демек студенттердин 1-курсунан баштап кесиптик иденттүүлүгүнүн жогору болуусу 1-студенттин өзү үчүн, 2-окуу жай үчүн 3- кыргыз мамлекети жана жалпы дүйнө коомчулугу үчүн абдан маанилүү (Таблица 20).

Таблица 20

ЖРТдан алган негизги баллыңызды белгилеңиз?	**Сизде кайрадан тандоо мүмкүнчүлүгү болсо, КУУну тандайт белеңиз?**			**Келечекте тандаган кесибиңиз боюнча, “Мен... (мис.: ”мугалиммин”, ”юристмин”...) деп элестете аласызбы?**		
	Жок	Жарым жартылай	Ооба	Жок	Жарым жартылай	Ооба
110-120	22.7%	**42.9%**	34.4%	22.2%	**46.6%**	31.2%
120-130	22.4%	**44.9%**	32.7%	22.4%	**45.2%**	32.4%
130-140	24.3%	**49.5%**	26.1%	22.5%	**45.9%**	31.7%
140-150	22.7%	**50.7%**	26.6%	24.2%	**41.5%**	34.3%
150-160	23.6%	**48.4%**	28.0%	21.0%	**42.7%**	36.3%
160-170	28.0%	**50.5%**	21.5%	18.7%	**41.1%**	40.2%
170-180	25.8%	**58.1%**	16.1%	17.7%	**41.9%**	40.3%
180-190	29.6%	33.3%	**37.0%**	11.1%	**48.1%**	40.7%
190-200	25.0%	**50.0%**	25.0%	18.8%	37.5%	**43.8%**
200-210	25.0%	**37.5%**	37.5%	25.0%	**37.5%**	**37.5%**
210-220	**50.0%**	**50.0%**			**50.0%**	**50.0%**
ЖРТ тапшырган эмесмин	14.6%	**48.5%**	36.9%	13.8%	**49.2%**	36.9%
Жалпы %	23.0%	**47.3%**	29.8%	21.0%	44.7%	34.2%

“Тандаган кесибим боюнча суроо-талап, өзгөрүүлөрдү такай изилдеп турам” деген суроодо “жарым-жартылай” деген жооп көбүрөөк пайызды көрсөткөн багыттар: Укук таануу 49.4%, Социалдык иш 50.0%, Чет тили (англис тили) 48.3%, Мектепке чейинки билим берүү 50.0%, Башталгыч класстарда сабак берүү 50.0%, Котормо иши (англис тили) 41.5%, Финансы (тармактар боюнча) 48.8%, Банк иши 62.5%, Экономика жана бухгалтердик эсеп (тармактар боюнча) 45.5%, Менеджмент (тармактар боюнча) 39.6%, Туризм 66.0%, Техникалык жөнгө салуу жана сапатты башкаруу 100%, Колдонмо информатика 58.3%, Колдонмо математика жана информатика 51.4%, Маалымат технологиялары 75.0%, Физика 70.0%, Негизги информатика жана маалыматтык технологиялар 100%, Информациялык системаларды математикалык камсыздоо жана башкаруу 50.0%, Биология 52.2%, География 60.0%, Биоэкология 50.0%, Клиникалык психология (адистик) 66.7%, Котормо жана котормо таануу (адистиги – кытай тили) 52.9%, Котормо жана котормо таануу (англис, немис, француз тилдери боюнча адистиктер) 66.7%, Тарых 41.3%, Юриспруденция 47.9%, Журналистика 57.1%, Жарнама жана коомчулук менен байланыш 75.0%, Эл аралык мамилелер 47.3%, Лингвистика (англис тилинде) 44.8%, Лингвистика (немис тилинде) 54.5%, Лингвистика (француз тилинде) 66.7%, Америка таануу 66.7%, Европа таануу 77.8%, Дене тарбия жана спорт 57.1%, Кытай таануу 50.0%, Социалдык иш 100%, Кыргыз тилинде эмес окуткан мекемелерде мамлекеттик тил 66.7%, Филология билими 55.2%, Филология билими (кыргыз тили жана адабияты. чет тили) 60.0%, Педагогика (профиль- педагогика жана психология) 61.5%, Телевидение 57.1%, экономика: профиль боюнча банк иши 66.7%, Менеджмент 44.4%, Логистика 100%, Туризм 66.7%, Электроника жана наноэлектроника 100%, Сапатты башкаруу 66.7%, Информатика жана эсептөө техникасы 100%, Маалыматтык системалар жана технологиялар 60.0%, Программалык инженериясы 66.7%, Химиялык технология 45.8%, Биотехнология 66.7%. Ал эми ушул эле суроодо, “жок” деген жооп көбүрөөк пайызды көрсөткөн багыттар: Автоматташтырылган системалардын маалыматтык коопсуздугу 66.7%, Химия 47.1%, Чыгыш таануу. Африкалык изилдөөлөр 100%, Филология 45.1%, Лингвистика (корей тилинде) 41.7%, Филологиялык билим (кытай тили) 55.6%, Музеология, маданий жана табигый мурас объекттерин коргоо 60.0%, экономика: профиль боюнча финансы кредит 66.7%, Бизнести башкаруу 50.0%, Экономика жана менеджмент 60.0%, Медициналык жана фармацевтикалык химия 46.2% болгон.

“Университеттен алган билимим кесиптик карьерам үчүн толук жетиштүү болот” деген пикирге кошулган б.а “ооба” деген багыттар: Котормо жана котормо таануу (кыргыз тили боюнча адис) 66.7%, экономика: профиль боюнча салыктар жана салык салуу 66.7%, Инфокоммуникациялык технологиялар жана байланыш системалары 100%. Ал эми кошулбагандар б.а “жок” деп жооп бергендер: Котормо иши (англис тили) 58.5%, Менеджмент (тармактар боюнча) 50%, Математика 52.2%, Колдонмо математика жана информатика 40.0%, Физика 50.0%, Химия 52.9%, Клиникалык психология (адистик) 50.0%, Чыгыш таануу. Африкалык изилдөөлөр 100%, Лингвистика (кытай тили) 50.0%, Лингвистика (немис тилинде) 54.5%, Кытай таануу 60.0%, Филология билими 44.8%, Педагогика (профиль – педагогика жана психология) 46.2%, Телевидение 85.7%, экономика: профиль боюнча финансы кредит 55.6%, Менеджмент 66.7%, Маркетинг 65.0%, Электроника жана наноэлектроника 100%, Сапатты башкаруу 66.7%, Информатика жана эсептөө техникасы 100%, Маалыматтык системалар жана технологиялар 60.0%, Колдонмо информатика 100%, Программалык инженериясы 66.7%, Архив таануу 66.7%, Биология, лабораториялык иш 62.5%. “Жарым-жартылай” деген жоопту белгилегендер: Укук таануу 44.6%, Социалдык иш 46,2%, Чет тили (англис тили) 49,2%, Мектепке чейинки билим берүү 80.0%, Башталгыч класстарда сабак берүү 50.0%, Финансы (тармактар боюнча) 41.5%, Экономика жана бухгалтердик эсеп (тармактар боюнча) 45.5%, Туризм 46.0%, Автоматташтырылган системалардын маалыматтык коопсуздугу 66.7%, Техникалык жөнгө салуу жана сапатты башкаруу 100%, Колдонмо информатика 58.3%, Негизги информатика жана маалыматтык технологиялар 100%, География 50.0%, Экология жана айлана-чөйрөнү башкаруу 71.4%, Биоэкология 44.4%, Соттук экспертиза (адистик) 75.0%, Котормо жана котормо таануу (адистиги – кытай тили) 47.1%, Котормо жана котормо таануу (англис, немис, француз тилдери боюнча адистиктер) 56.3%, Тарых 47.8%, Юриспруденция 43.8%, Журналистика 60.7%, Эл аралык мамилелер 41.9%, Филология 42.7%, Лингвистика 35.3%, Лингвистика (англис тилинде) 41.4%, Америка таануу 66.7%, Дене тарбия жана спорт 78.6%, Кыргыз тилинде эмес окуткан мекемелерде мамлекеттик тил 66.7%, Адабий чыгармачылык 50.0%, Бизнести башкаруу 45.0%, Мамлекеттик жана муниципалдык башкаруу 44.4%, Маалыматтык коопсуздук 66.7%, Интернет технологиялары жана башкаруу 75.0%, Химиялык технология 58.3%, Экономика жана менеджмент 46.7%, Медициналык жана фармацевтикалык химия 58.3% болгон.

“Келечектеги кесиптик пландарымды аныктаганмын” деген пикирге кошулбаган б.а “жок” деген жоопту белгилеген багыттар: Техникалык жөнгө салуу жана сапатты башкаруу 100%, Колдонмо информатика 53.8%, Чыгыш таануу. Африкалык изилдөөлөр 100%, Лингвистика (англис тилинде) 31.0%, Лингвистика (француз тилинде) 66.7%, Физика-математика билими 62.5%, Менеджмент 66.7%, Информатика жана эсептее техникасы 100%, Программалык инженериясы 66.7%. “Келечектеги кесиптик пландарымды аныктаганмын” деген пикирге “жарым жартылай” кошулган багыттар: Укук таануу 43.4%, Социалдык иш 61.5%, Чет тили (англис тили) 55.8%, Мектепке чейинки билим берүү 60.0%, Башталгыч класстарда сабак берүү 53.3%, Котормо иши (англис тили) 54.9%, Финансы (тармактар боюнча) 39.0%, Экономика жана бухгалтердик эсеп (тармактар боюнча) 38.6%, Менеджмент (тармактар боюнча) 67.9%, Туризм 56.0%, Автоматташтырылган системалардын маалыматтык коопсуздугу 66.7%, Матиматика 60.9%, Колдонмо математика жана информатика 45.7%, Маалымат технологиялары 75.0%, Физика 70.0%, Биология 52.2%, Биоэкология 72.2%, Клиникалык психология (адис) 61.1%, Котормо жана котормо таануу (англис, немис, француз тилдери боюнча адис) 52.9%, Котормо жана котормо таануу (кыргыз тили боюнча адис) 66.7%, Химия 38.7%, Тарых 45.7%, Юриспруденция 41.7%, Журналистика 57.1%, Эл аралык мамилелер 47.3%, Филология 57.3%, Лингвистика 41.2%, Лингвистика (кытай тили) 50.0%, Лингвистика (корей тилинде) 58.3%, Америка таануу 50.0%, Европа таануу 66.7%, Дене тарбия жана спорт 57.1%, Кытай таануу 70.0% Кыргыз тилинде окуткан мекемелерде мамлекеттик тил 33.3%, Филология билими 48.3%, Филология билими (кыргыз тили жана адабияты. чет тили) 60.0%, Педагогика (профиль-педагогика психология) 53.8%, Телевидение 57.1%, Музеология жана маданий жана табигый мурас объекттерин коргоо 60.0%, Профиль боюнча экономика финансы кредит 66.7%, Бизнести башкаруу 35.0%, Мамлекеттик жана муниципалдык башкаруу 35.0%, Маркетинг 55.0%, Туризм 66.7%, Электроника жана наноэлектроника 100%, Сапатты башкаруу 50.0%, Маалыматтык системалар жана технологиялар 60.0%, Колдонмо информатика 100%, Интернет технологиялары жана башкаруу 50.0%, Химиялык технология 45.8%, Биотехнология 66.7%, Экономика жана менеджмент 46.7%, Медициналык жана фармацевтикалык химия 53.8% багыттары болгон.

“Кесиптик максаттарыма жетүүмө эч кандай көйгөйлөр тоскоол боло албайт” деген пикирге кошулбаган б.а “жок” деген жоопту белгилеген

багыттар: Математика 47.8%, Электроника жана наноэлектроника 100% түзсө, "жарым жартылай" деген жоопту белгилеген багыттар: Укук таануу 45.8%, Социалдык иш 57.7%, Чет тили (англис тили) 48.3%, Башталгыч класстарда сабак берүү 53.3%, Котормо иши (англис тили) 39.0%, Банк иши 43.8%, Экономика жана бухгалтердик эсеп (тармактар боюнча) 52.3%, Менеджмент (тармактар боюнча) 45.3%, Автоматташтырылган системалардын маалыматтык коопсуздугу 66.7%, Колдонмо математика жана информатика 58.3%, Маалымат технологиялары 100%, Информациялык системаларды математикалык камсыздоо жана башкаруу 70.0%, Биология 52.2%, Биоэкология 72.2%, Клиникалык психология (адис) 61.1%, Котормо жана котормо таануу (англис, немис, француз тилдери боюнча адис) 52.9%, Котормо жана котормо таануу (кыргыз тили боюнча адис) 66.7%, Химия 48.4% Тарых 50.0%, Юриспруденция 43.8%, Журналистика 50.0%, Эл аралык мамилелер 50.0%, Чыгыш таануу. Африкалык изилдөөлөр 100%, Филология 50.0%, Лингвистика 58.8%, Лингвистика (кытай тили) 83.3%, Лингвистика (корей тилинде) 44.8%, Америка таануу 66.7%, Европа таануу 44.4%, Дене тарбия жана спорт 57.1%, Кытай таануу 50%, Социалдык иш 100%, Физика-математикалык билим берүү 75.0%, Филологиялык билим берүү 44.8%, Педагогика (профиль- педагогика психология) 53.8%, Телевидение 42.9%, Логистика 100%, Информатика жана эсептөө техникасы 100%, Программалык инженерия 66.7%, Биология лабораториялык иш 62.5%, Биотехнология 66.7% болгон. Ал эми ушул эле суроодо "ооба" деген жоопту берген багыттар: Колдонмо математика жана информатика 42.9%, Физика 40.0 %, Негизги информатика жана маалыматтык технологиялар 100.% Лингвистика (француз тили) 66.7% Кыргыз тилинде окуткан мекемелерде мамлекеттик тил 55.6%, Филология билими (кыргыз тили жана адабияты. чет тили) 60.0%, Филолгия (кытай тили) 55.6%, Профиль боюнча экономика банк иши 66.7%, Профиль боюнча экономика салыктар жана салык салуу 66.7%, Менеджмент 55.6%, Мамлекеттик жана муниципалдык башкаруу 40.0%, Маркетинг 60.0%, Маалыматтык коопсуздук 66.7%, Инфокоммуникациялык технологиялар жана байланыш системалары 100%, Сапатты башкаруу 50.0%, Химиялык технология 50.0%, Экономика жана менеджмент 46.7%, Архив таануу 66.7%, Медициналык жана фармацевтикалык химия 61.5% болгон (Таблица 21).

Таблица 21

Сиз окуган багытты/адистикти көрсөтүңүз	“Тандаган кесибим боюнча суроо-талап, өзгөрүүлөрдү такай изилдеп турам”			“Университеттен алган билим кесиптик карьерам үчүн толук жетиштүү болот”			“Келечектеги кесиптик пландарымды аныктаганмын”			Кесиптик максаттарыма жетүүмө эч кандай көйгөйлөр тоскоол боло албайт		
	Жок	Жарым жартылай	Ооба	Жок	Жарым жартылай	Ооба	Жок	Жарым жартылай	Ооба	Жок	Жарым жартылай	Ооба
Укук таануу	26.5	**49.4**	24.1	36.1	**44.6**	19.3	15.7	**43.4**	41.0	12.0	**45.8**	42.2
Социалдык иш	34.6	**50.0**	15.4	38.5	**46.2**	15.4	26.9	**61.5**	11.5	11.5	57.7	30.8
Чет тили (англис тили)	37.5	**48.3**	14.2	38.3	**49.2**	12.5	23.3	**55.8**	20.8	23.3	48.3	28.3
Мектепке чейинки билим берүү	30.0	**50.0**	20.0	10.0	**80.0**	10.0	10.0	**60.0**	30.0	20.0	40.0	40.0
Башталгыч класстарда сабак берүү	36.7	**50.0**	13.3	36.7	**50.0**	13.3	23.3	**53.3**	23.3	23.3	53.3	23.3
Котормо иши (англис тили) /	42.7	**41.5**	15.9	**58.5**	29.3	12.2	28.0	**54.9**	17.1	25.6	39.0	35.4
Финансы (тармактар боюнча	19.5	**48.8**	31.7	24.4	**41.5**	34.1	22.0	**39.0**	39.0	22.0	39.0	39.0
Банк иши	18.8	**62.5**	18.8	43.8	43.8	12.5	37.5	37.5	25.0	25.0	43.8	31.3
Экономика жана бухгалтердик эсеп (тармактар боюнча)	29.5	**45.5**	25.0	31.8	**45.5**	22.7	29.5	**38.6**	31.8	13.6	52.3	34.1
Менеджмент (тармактар боюнча	32.1	**39.6**	28.3	**50.9**	39.6	9.4	15.1	**67.9**	17.0	22.6	45.3	32.1
Туризм	18.0	**66.0**	16.0	34.0	**46.0**	20.0	16.0	**56.0**	28.0	16.0	42.0	42.0

Автоматташтырылган системалардын маалыматтык коопсуздугу	**66.7**	33.3		33.3	**66.7**		33.3	**66.7**		33.3	66.7	
Техникалык жөнгө салуу жана сапатты башкаруу		**100**			**100**		**100**			100		
Колдонмо информатика	25.0	**58.3**	16.7	41.7	**58.3**		**58.3**	25.0	16.7	25.0	58.3	16.7
Матиматика	52.2	30.4	17.4	**52.2**	34.8	13.0	21.7	**60.9**	17.4	**47.8**	39.1	13.0
Колдонмо математика жана информатика	31.4	**51.4**	17.1	**40.0**	37.1	22.9	20.0	**45.7**	34.3	20.0	37.1	**42.9**
Маалымат технологиялары	25.0	**75.0**		50.0	50.0		25.0	**75.0**			100	
Физика	20.0	**70.0**	10.0	**50.0**	20.0	30.0	10.0	**70.0**	20.0	30.0	30.0	**40.0**
Негизги информатика жана маалыматтык технологиялар		**100**			**100**				100			**100**
Информациялык системаларды математикалык камсыздоо жана башкаруу	25.0	**50.0**	25.0	50.0	50.0		50.0	50.0		25.0	75.0	
Химия	**47.1**	29.4	23.5	**52.9**	35.3	11.8	35.3	35.3	29.4	35.3	**52.9**	11.8
Биология	39.1	**52.2**	8.7	43.5	43.5	13.0	34.8	**52.2**	13.0	13.0	**47.8**	39.1
География	20.0	**60.0**	20.0	30.0	**50.0**	20.0	10.0	**70.0**	20.0	10.0	**70.0**	20.0
Экология жана айлана-чөйрөнү башкаруу	**57.1**	28.6	14.3	28.6	**71.4**		42.9	42.9	14.3	28.6	**57.1**	14.3
Биоэкология	38.9	**50.0**	11.1	38.9	**44.4**	16.7	22.2	**72.2**	5.6	5.6	**77.8**	16.7
Клиникалык психология (адис)	11.1	**66.7**	22.2	**50.0**	44.4	5.6%	11.1	**61.1**	27.8	16.7	**55.6**	27.8

Соттук экспертиза (адис)		25.0	75.0		**75.0**	25.0%	25.0	**50.0**	25.0		**75.0**	25.0
Котормо жана котормо таануу (адис – кытай тили)	41.2	**52.9**	5.9	29.4	**47.1**	23.5%	41.2	**52.9**	5.9	35.3	**52.9**	11.8
Котормо жана котормо таануу (англис, немис, француз тилдери боюнча адис)	12.5	**56.3**	31.3	18.8	**56.3**	25.0%	31.3	**43.8**	25.0	6.3	**56.3**	37.5
Котормо жана котормо таануу (кыргыз тили боюнча адис)		33.3	**66.7**	33.3	33.3	33.3		**66.7**	33.3		**66.7**	33.3
Философия		50.0	50.0	50.0		50.0		50.0	50.0	50.0		50.0
Химия	**41.9**	32.3	25.8	45.2	45.2	9.7	29.0	**38.7**	32.3	29.0	**48.4**	22.6
Тарых	34.8	**41.3**	23.9	23.9	**47.8**	28.3	30.4	**45.7**	23.9	28.3	**50.0**	21.7
Юриспруденция	33.3	**47.9**	18.8	29.2	**43.8**	27.1	18.8	**41.7**	39.6	14.6	**43.8**	41.7
Журналистика	32.1	**57.1**	10.7	28.6	**60.7**	10.7	28.6	**57.1**	14.3	32.1	**50.0**	17.9
Жарнама жана коомчулук менен байланыш		**75.0**	25.0	25.0	25.0	50.0		50.0	50.0		50.0	50.0
Эл аралык мамилелер	34.4	**47.3**	18.3	40.9	**41.9**	17.2	22.6	**47.3**	30.1	16.1	**50.5**	33.3
Чыгыш таануу. Африкалык изилдөөлөр	**100**			**100**			**100**				**100**	
Филология	**45.1**	40.2	14.6	36.6	**42.7**	20.7	22.0	**57.3**	20.7	19.5	**50.0**	30.5
Лингвистика	41.2	35.3	23.5	29.4	**35.3**	35.3	5.9	**41.2**	52.9	5.9	**58.8**	35.3
Лингвистика ((кытай тили)	16.7	33.3	50.0	**50.0**		50.0	33.3	**50.0**	16.7		**83.3**	16.7
Лингвистика (англис тилинде бакалавр профилдери)	41.4	**44.8**	13.8	34.5	**41.4**	24.1	**31.0**	27.6	41.4	17.2	**44.8**	37.9
Лингвистика (немис	36.4	**54.5**	9.1	**54.5**	18.2	27.3	27.3	27.3	45.5		**63.6**	36.4

тилинде бакалавр профилдери)												
Лингвистика (француз тилинде бакалавр профилдери	33.3	**66.7**		33.3	33.3	33.3	**66.7**	33.3			33.3	**66.7**
Лингвистика (корей тилинде бакалавр профилдери)	**41.7**	25.0	33.3	33.3	33.3	33.3	25.0	**58.3**	16.7	16.7	41.7	41.7
Америка таануу	16.7	**66.7**	16.7	33.3	**66.7**		33.3	**50.0**	16.7	16.7	**66.7**	16.7
Европа таануу	22.2	**77.8**		44.4	44.4	11.1	11.1	**66.7**	22.2	33.3	**44.4**	22.2
Дене тарбия жана спорт	35.7	**57.1**	7.1	7.1	**78.6**	14.3	35.7	**57.1**	7.1	42.9	**57.1**	
Кытай таануу	40.0	**50.0**	10.0	**60.0**	40.0		20.0	**70.0**	10.0	10.0	**50.0**	40.0
Социалдык иш		**100**		50.0	50.0		**50.0**		50.0		**100**	
Кыргыз тилинде окуткан мекемелерде мамлекеттик тил	22.2	**66.7**	11.1	11.1	**66.7**	22.2		**33.3**	66.7	11.1	33.3	**55.6**
Физика-математика билими	37.5	37.5	25.0	50.0	50.0		**62.5**	12.5	25.0	25.0	**75.0**	
Филология билими	31.0	**55.2**	13.8	**44.8**	31.0	24.1	20.7	**48.3**	31.0	13.8	**44.8**	41.4
Филология билими (кыргыз тили жана адабияты. чет тили)		**60.0**	40.0	40.0	40.0	20.0		**60.0**	40.0		40.0	**60.0**
Филологиялык билим (кытай тили) (бакалавр)	**55.6**	22.2	22.2	33.3	33.3	33.3	33.3	22.2	44.4	22.2	22.2	**55.6**
Педагогика (профиль-педагогика психология)	23.1	**61.5**	15.4	**46.2**	30.8	23.1	30.8	**53.8**	15.4	23.1	**53.8**	23.1
Адабий чыгармачылык	50.0		50.0		**50.0**	50.0		50.0	50.0	50.0		50.0
Телевидение	42.9	**57.1**		**85.7**	14.3		14.3	**57.1**	28.6	28.6	**42.9**	28.6
Музеология жана	**60.0**		40.0	40.0	40.0	20.0	40.0	**60.0**		40.0	20.0	40.0

маданий жана табигый мурас объекттерин коргоо												
Профиль боюнча экономика финансы кредит	**66.7**	22.2	11.1	**55.6**	22.2	22.2	11.1	**66.7**	22.2	11.1	44.4	44.4
Профиль боюнча экономика банк иши	33.3	**66.7**		33.3	33.3	33.3	33.3	33.3	33.3		33.3	**66.7**
Профиль боюнча экономика салыктар жана салык салуу	33.3		**66.7**	33.3		**66.7**	33.3		66.7		33.3	**66.7**
Менеджмент	33.3	**44.4**	22.2	**66.7**	22.2	11.1	**66.7**	11.1	22.2		44.4	**55.6**
Логистика		**100**				100	100				**100**	
Бизнести башкаруу	**50.0**	45.0	5.0	40.0	**45.0**	15.0	20.0	**35.0**	45.0	10.0	45.0	45.0
Мамлекеттик жана муниципалдык башкаруу	33.3	33.3	33.3	29.6	**44.4**	25.9	22.2	**37.0**	40.7	29.6	29.6	**40.7**
Маркетинг	25.0	30.0	45.0	**65.0**	35.0		15.0	**55.0**	30.0	20.0	20.0	**60.0**
Маалыматтык коопсуздук	33.3	33.3	33.3	33.3	**66.7**		33.3	33.3	33.3		33.3	**66.7**
Туризм	16.7	**66.7**	16.7	50	50.0			**66.7**	33.3		50	50
Электроника жана		**100**		**100**				**100**		**100**		
Инфокоммуникациялык технологиялар жана байланыш системалары			**100**			**100**			100			**100**
Сапатты башкаруу	16.7	**66.7**	16.7	**66.7**	33.3		33.3	**50.0**	16.7	33.3	16.7%	**50**
Информатика жана эсептөө техникасы		**100**		**100**			**100**				**100**	
Маалыматтык системалар жана	40.0	**60**		**60**	40.0		40.0	**60.0**		40.0	40.0	20

технологиялар												
Колдонмо информатика	50	50		**100**				**100**		50	50	
Программалык инженериясы	33.3	**66.7**		**66.7**	33.3		**66.7**	33.3		33.3	**66.7**	
Интернет технологиялары жана башкаруу	50	50			**75.0**	25.0	25.0	**50.0**	25.0		50.0	50.0
Химиялык	25.0	**45.8**	29.2	29.2	**58.3**	12.5	25.0	**45.8**	29.2	4.2	45.8	**50.0**
Биотехнология	16.7	**66.7**	16.7	33.3	33.3	**33.3**	16.7	**66.7**	16.7	16.7	**66.7**	16.7
Экономика жана менеджмент	**60.0**	33.3	6.7	33.3	**46.7**	20.0	26.7	**46.7**	26.7	26.7	26.7	**46.7**
Архив таануу	33.3	33.3	33.3	**66.7**		33.3	33.3	33.3	33.3	33.3		**66.7**
Биология, лабораториялык иш	37.5	37.5	25.0	**62.5**	25.0	12.5	37.5	37.5	25.0	12.5	**62.5**	25.
Медициналык жана фармацевтикалык химия	**46.2**	30.8	23.1	23.1	**53.8**	23.1		**53.8**	46.2	7.7	30.8	**61.5**
Жалпы %	33.9	**47.0**	19.1	39.1	**43.0**	17.9	24.0	**49.4**	26.6	19.6	**46.9**	33.5

Окууга болгон мотивация-стимулдар

Окууга болгон мотивация студенттердин кесиптик билим алуу процессинде абдан маанилүү. Биздин 1-курстун студенттерин эмне шыктандырат? Изилдөөнүн жыйынтыктарына карай турган болсок, респонденттердин көпчүлүгү т.а 60,2%ы "Келечектеги кесиптик максаттарым пландарым" деген. Андан кийинки жооптор: "Окууга болгон кызыгуум (сабактар, лекциялык, практикалык)" (10,9%), Үй-бүлөмдүн (ата-энем, туугандардын колдоосу) (9,6%), "Ийгиликтүү адамдар" (7,3%), "Эч бири шыктандырбайт" (5,6%), "Досторум, жакын чөйрөмдөгүлөр" (4,3%), "Университеттеги мугалимдерим" (2,2%) болгон (Диаграмма 6).

Диаграмма 6

Сизди азыр окууга эмне көбүрөөк шыктандырат? деген суроодо жогорку көрсөткүч "Келечектеги кесиптик максаттарым, пландарым" деген, аларды багыттар боюнча карасак төмөндөгүлөр: Укук таануу 71.1%, Социалдык иш 61.5%, Чет тили (англис тили) 60.8%, Мектепке чейинки билим берүү 60.0%, Башталгыч класстарда сабак берүү 40.0%, Котормо иши (англис тили) 64.6%, Финансы (тармактар боюнча) 73.2%, Банк иши 43.8%, Экономика жана бухгалтердик эсеп (тармактар боюнча) 70.5%, Менеджмент (тармактар боюнча) 66.0%, Туризм 66.0%, Колдонмо информатика 50,0%, Математика 60.9%, Колдонмо математика жана информатика 51.4%, Маалымат технологиялары 50.0%, Физика 60.0%, Биология 43.5%, География 60.0%, Экология жана айлана-чөйрөнү башкаруу 42.9%, Биоэкология 61.1%, Клиникалык психология (адис) 61.1%, Соттук

экспертиза (адис) 25.0%, Котормо жана котормо таануу (адис – кытай тили) 35.3%, Котормо жана котормо таануу (англис, немис, француз тилдери боюнча адис) 50.0%, Психология 71.0%, Тарых 52.2%, Юриспруденция 58.3%, Журналистика 67.9%, Жарнама жана коомчулук менен байланыш 100%, Эл аралык мамилелер 64.5%, Филология 45.1%, Лингвистика 94.1%, Лингвистика (кытай тили/китайский язык) 66.7%, Лингвистика (англис тилинде) 65.5%, Лингвистика (немис тилинде) 100%, Лингвистика (корей тили) 58.3%, Америка таануу 66.7%, Европа таануу 55.6%, Дене тарбия жана спорт 42.9%, Кытай таануу 60.0%, Кыргыз тилинде окуткан мекемелерде мамлекеттик тил 66.7%, Физика-математика билими 50.0%, Филология билими 58.6%, Филология билими (кыргыз тили жана адабияты чет тили) 40.0%, Филологиялык билим (кытай тили) 44.4%, Педагогика (педагогика жана психология) 46.2%, Телевидение 57.1%, Музеология жана маданий жана табигый мурас объекттерин коргоо 40.0%, Мамлекеттик жана муниципалдык башкаруу 63.0%, Туризм 66.7%, Химиялык технология 70.8%, Экономика жана менеджмент 53.3%, Биология, лабораториялык иш 37.5%, Медициналык жана фармацевтикалык химия 84.6% багыттары.

Ушул эле суроодо, “Окууга болгон кызыгуум (сабактар-лекциялык, практикалык)” дегендер: Негизги информатика жана маалыматтык технологиялар 100%, Котормо жана котормо таануу (кыргыз тили боюнча адис) 66.7%, Логистика 100%, Информатика жана эсептөө техникасы 100%, Маалыматтык системалар жана технологиялар 60.0%, Колдонмо информатика 100%, Профиль боюнча экономика финансы 33.3%, Профиль боюнча экономика салыктар жана салык салуу 66.7%, Электроника жана наноэлектроника 100%, Интернет технологиялары жана башкаруу 50.0%, Программалык инженериясы 66.7%, Маалыматтык коопсуздук 66.7%, Инфокоммуникациялык технологиялар жана байланыш системалары 100%, Архив таануу 66.7% багыттары болуп саналат.

Ал эми Африкалык изилдөөлөр 100%, Маалыматты иштеп чыгуунун жана башкаруунун автоматташтырылган системалары 66.7%, Информациялык системаларды математикалык камсыздоо жана башкаруу 50.0%, “Үй-бүлөмдүн (ата-энем, туугандар) колдоосу” деген (Таблица 20).

Таблица 22

Сизди азыр окууга эмне көбүрөөк шыктандырат? (%)							
	Окууга болгон кызыгуум (сабактар-лекциялык, практикалык)	Келечектеги кесиптик максаттарым, пландарым	Университеттеги мугалимдерим	Үй-бүлөмдүн (ата-энем, туугандар) колдоосу	Досторум, жакын чөйрөмдөгүлөр	Ийгиликтүү адамдар	Эч бири шыктандырбайт (окугум келбейт)
Укук таануу	12.0	**71.1**	1.2	6.0	1.2	4.8	3.6
Социалдык иш	11.5	**61.5**		15.4	3.8	3.8	3.8
Чет тили (англис тили)	10.0	**60.8**	4.2	5.0	6.7	5.8	7.5
Мектепке чейинки билим берүү		**60.0**	10.0		20.0		10.0
Башталгыч класстарда сабак берүү	13.3	**40.0**		20.0	10.0	6.7	10.0
Котормо иши (англис тили)	3.7	**64.6**	2.4	13.4	3.7	8.5	3.7
Финансы (тармактар боюнча)	4.9	**73.2**		4.9		14.6	2.4
Банк иши	12.5	**43.8**		18.8		18.8	6.3
Экономика жана бухгалтердик эсеп (тармактар боюнча)	6.8	**70.5**		2.3	4.5	9.1	6.8
Менеджмент (тармактар боюнча);	9.4	**66.0**	3.8	3.8	11.3	1.9	3.8
Туризм	8.0	**66.0**	2.0	4.0	10.0	6.0	4.0
Маалыматты иштеп чыгуунун жана башкаруунун автоматташтырылган системаларды			33.3	**66.7**			
Техникалык жөнгө салуу жана сапатты башкаруу				**100**			
Колдонмо информатика	16.7		**50.0**	8.3	8.3	8.3	
Матиматика	13.0		**60.9**	17.4	4.3	4.3	
Колдонмо математика жана информатика	5.7		**51.4**	17.1	2.9	11.4	11.4
Маалымат технологиялары	25.0		**50.0**				25.0
Физика	**30.0**		**60.0**	10.0			
Негизги информатика жана маалыматтык технологиялар	**100**						
Информациялык системаларды математикалык			25.0	25.0	**50.0**		

камсыздоо жана башкаруу							
Химия			**70,6**	5.9	5.9	5.9	5.9
Биология	8.7		**43.5**	26.1	8.7		13.0
География	30.0		**60.0**				10.0
Экология жана айлана-чөйрөнү башкаруу	28.6		**42.9**	14.3			14.3
Биоэкология	5.6		**61.1**	16.7	5.6	11.1	
Клиникалык психология (адис)	27.8		**61.1**	11.1			
Соттук экспертиза (адис)	**25.0**		**25.0**		**25.0**	**25.0**	
Котормо жана котормо таануу (адис – кытай тили)	17.6		**35.3**	17.6		11.8	5.9
Котормо жана котормо таануу (англис, немис, француз тилдери боюнча адис)	31.3		**50.0**	6.3		12.5	
Котормо жана котормо таануу (кыргыз тили боюнча адис)	**66.7**		33.3				
Философия	**50.0**		**50.0**				
Психология	19.4		**71.0**		3.2	6.5	
Тарых	10.9		**52.2**	10.9	2.2	8.7	10.9
Юриспруденция	14.6		**58.3**	8.3	2.1	10.4	4.2
Журналистика	7.1		**67.9**	7.1	3.6	3.6	7.1
Жарнама жана коомчулук менен байланыш			**100**				
Эл аралык мамилелер	6.5		**64.5**	8.6	3.2	7.5	8.6
Чыгыш таануу. Африкалык изилдөөлөр				**100**			
Филология	18.3	**45.1**	3.7	19.5	1.2	7.3	4.9
Лингвистика		**94.1**		5.9			
Лингвистика (кытай тили)		**66.7**	16.7	16.7			
Лингвистика (англис тилинде бакалавр профилдери	10.3	**65.5**		**6.9**	**3.4**	**10.3**	**3.4**
Лингвистика (немис тилинде бакалавр профилдери		**100**		9.1			9.1
Лингвистика (француз тилинде бакалавр профилдери							
Лингвистика (корей тилинде бакалавр профилдери	16.7	**58.3**			25.0		
Америка таануу	16.7	**66.7**	16.7				
Европа таануу	22.2	**55.6**		11.1			11.1
Дене тарбия жана спорт	28.6	**42.9**	7.1		7.1	7.1	7.1
Кытай таануу	10.0	**60.0**			10.0		20.0
Социалдык иш		**50.0**				**50.0**	
Кыргыз тилинде окуткан мекемелерде мамлекеттик тил	11.1	**66.7**			11.1	11.1	

Физика-математика билими	25.0	**50.0**		12.5	12.5		
Филология билими	17.2	**58.6**	3.4	10.3	6.9	3.4	
Филология билими (кыргыз тили жана адабияты. чет тили)	20.0	**40.0**				20.0	20.0
Филологиялык билим (кытай тили)	11.1	**44.4**		11.1	22.2	11.1	
Педагогика (профиль-педагогика жана психология)	15.4	**46.2**		7.7	15.	7.7	7.7
Адабий чыгармачылык		**50.**			**50.0**		
Телевидение	28.6	**57.1**				14.3	
Музеология жана маданий жана табигый мурас объекттерин коргоо	**40.0**	**40.0**		20.0			
Профиль боюнча экономика финансы кредит		**33.3**	11.1	11.1	11.1	11.1	22.2
Профиль боюнча экономика банк иши		**66.7**				**33.3**	
Профиль боюнча экономика салыктар жана салык салуу		**66.7**		33.3			
Менеджмент		**66.7**				33.3	
Логистика	**100**						
Бизнести башкаруу		**60.0**		10.0		10.0	20.0
Мамлекеттик жана муниципалдык башкаруу	7.4	**63.0**	7.4	11.1		11.1	
Маркетинг		**55.0**	5.0	15.0		10.0	15.0
Маалыматтык коопсуздук		**66.7**					33.3
Туризм	33.3	**66.7**					
Электроника жана		**100**					
Инфокоммуникациялык технологиялар жана байланыш системалары		**100**					
Сапатты башкаруу		33.3		33.3		16.7	16.7
Информатика жана эсептее техникасы		**100**					
Маалыматтык системалар жана технологиялар		**60.0**			20.0%	20.0	
Колдонмо информатика		**100**					
Программалык инженериясы		**66.7**			33.3		
Интернет технологиялары жана башкаруу		**50.0**		25.0		25.0	
Химиялык	4.2	**70.8**		8.3		4.2	12.5
Биотехнология		**100**					
Экономика жана менеджмент	13.3	**53.3**		20.0		6.7	6.7
Архив таануу		**66.7**				33.3	
Биология, лабораториялык иш	12.5	37.5		37.5		12.5	
Медициналык жана фармацевтикалык химия	7.7	**84.6**				**7.7**	
Жалпы	10.9	**60.2**	2.2	9.6	4.4	7.1	5.6

Студенттердин окууга болгон мотивациясында кесибин кокустан тандагандар менен мурда эле аныктап тандагандардын арасында айрыма бар. Кесибин кокустан тандагандарга караганда мурда эле аныктаган студенттердин окууга болгон мотивациялары да *T-Test анализинде*: (Sig. (2-tailed) p= 0,000 < 0,005) маанилүү айрыма болгон. Мындагы жыйынтыктар абитуриенттердин иденттүүлүгү канчалык эртерээк башталса мотивациялары да күчтүү болорун чагылдырат (Таблица 23).

Таблица 23

Group Statistics					Independent Samples Test				
Ушул окуп жаткан кесибиңизге кантип тандадыңыз?		N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)
Сизди азыр окууга эмне көбүрөөк шыктандырат?	**Кокустан тандап калдым**	607	3,2158	1,87775	,07622	,000	7,926	1547	**,000**
	Мурда эле аныктаганмын	942	2,5372	1,47606	,04809		7,531	1074,909	**,000**

Ошондой эле КУУ приоритеттүү тандоосу болгондор менен приоритеттүү тандоосу болбогондордун арасында азыр окууга болгон мотивацияларында да T-Test анализинде: (Sig. (2-tailed) p= 0,000 < 0,005) айрымаланат.

Таблица 24

Group Statistics					Independent Samples Test				
КУУ Сиздин приоритеттүү тандооңуз болду беле?		N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)
Сизди азыр окууга эмне көбүрөөк шыктандырат?	**Жок**	627	3,1021	1,86419	,07445	,000	5,846	1547	**,000**
	Ооба	922	2,5998	1,50544	,04958		5,616	1150,565	**,000**

Бул жыйынтыктар абитуриенттердин окууга тапшыруу процессинен баштап кесиптик иденттүүлүгү жогору болсо азыркы окуу процесси үчүн да абдан мааанилүү таасири бар экендигин чагылдырат.

Кесиптик иденттүүлүгү жогору жана төмөн деген эки компонеттин негизинде студенттердин окууга болгон мотивдеринде айрыма бар. Башкача айтканда окууга шыктандыруучу факторлордо кесиптик иденттүүлүгү

жогору жана төмөн категорияларында да маанилүү деңгээлде (Sig.-.000) айрыма келип чыккан. Демек, студенттердин кесиптик иденттүүлүгү канчалык жогору болсо окууга болгон мотивациялары да жогору болот.

Таблица 25

ANOVA

Сизди азыр окууга эмне көбүрөөк шыктандырат?

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	**Sig.**
Between Groups	3682.534	1223	3.011	1.448	**.000**
Within Groups	673.766	324	2.080		
Total	4356.300	1547			

Корутунду

Изилдөөнүн жыйынтыктарына жалпы обзор кылсак, бул окуу жылында кыргыз тилдүү мектепти бүтүргөндөрдүн көпчүлүгү 110-120 балл, ал эми орус тилдүү мектепти аяктагандар 120-130 балл менен ташрыган. Региондор боюнча, орточо 110-120 балл алгандар көбүрөөк тапшырышкан.

Ар бир жогорку билим берүү уюму маалымдоо же окуу жай тууралуу таанытуу иштерин уюштурат. Абитуриенттер ошол негизде университетке тапшырышат. Азыркы заманбап коомдо окуу жайлар ири каржылык чыгымдар менен маркетингдик иштердин уюштурулушуна өзгөчө басым жасашат. Биздин 1-курстун студенттери университет жөнүндө маалыматты 28,5%– КУУда иштегендерден же окугандардан алышса, экинчи 26.9% - университетте окуу мүмкүнчүлүктөрү, окуу программалары, коммуникация ж.б кызматтар боюнча интернет булактарындагы маалыматтардан (ММК (ТВ, радио, газетах),Twitter, Instagram, Facebook, YouTube, TikTok, Telegram, WhatsApp ж.б.); үчүнчү 24.9% - туугандары, жакын-тааныштары аркылуу алышкан.

Мектептерде университет тарабынан 87.2% таанытуу же маалымдоо иштери жүргүзүлгөн эмес. Окуу жай боюнча маалыматтардан - окуу мүмкүнчүлүктөрү, окуу программалары, коммуникация ж.б кызматтар

боюнча интернет булактарындагы маалыматтар кызыгууларын пайда кылган.

Мектеп учурунда КУУнун кесипке багыттоо иштеринде: бийик тоолуу аймактагы мектепте окугандар 31.9%ы, айылдык мектепте окугандардын 28.7%ы, шаардык мектепте окугандар 23.9%ы - "кесипке багыттоо экскурсияларынын уюштурулушу", ал эми облус борборундагы мектепте окугандардын көпчүлүгү 25.3%ы - "социалдык тармактардан (Twitter, Instagram, Facebook, YouTube, TikTok, Telegram, WhatsApp ж.б.) маалыматтардын берилиши" көбүрөөк натыйжалуу деген. Мектептердин тиби боюнча, мамлекеттик 26.9% жана жеке мектептерте окугандар 29.7% "кесипке багыттоо экскурсияларынын уюштурулушу" деп эсептешет. Мына ушул жыйынтыктардын негизинде 3 негизги КУУнун кесипке багыттоо иштеринин уюуштурулушу натыйжалуу, алар:

- кесипке багыттоо экскурсияларынын уюштурулушу
- социалдык тармактардан (Twitter, Instagram, Facebook, YouTube, TikTok, Telegram, WhatsApp ж.б.) маалыматтардын берилиши
- мектепте кесиптер боюнча презентациялык көргөзмөлөрдүн уюштурулушу.

Мындагы белгилүү болгондой, маркетинг түшүнүгү тар мааниде жарнамалоо эмес, маалымдоо иштеринин бардык элементтеринин системалуу иштөөсүнүн комбинациясы. Университетибиз да кесипке багыттоо иштерин өзгөчө интернет платформалары аркылуу сапаттуу контетент жаратууга болсун, системалуу уюштурууга басым жасоосу зарыл маселелерден.

Кесип тандоо процессинде абитуриенттердин курактары канчалык жаш болсо үй-бүлөнүн багыт берүүсүнө таянып кесип тандашарын, ал эми жашы жогорулаган сайын өз алдынча чечим кабыл аларын белгилей алабыз. Студенттердин окуп жаткан кесибин тандоого түрткү болгон жагдайды орточо көрсөткүч боюнча карасак, 1 - үй-бүлөнүн багыт берүүсү, 2 - предметтик сабактарга болгон кызыгуу болгон. Респонденттердин көпчүлүк бөлүгү т.а. 60.8%ы окуп жаткан кесибин мурда эле аныктаган. Студенттер окуп жаткан кесибин өзү тандагандардын 67.3%ы "мурда эле аныктаганмын" деген. Ал эми кесибин тандоосуна үй-бүлөмдүн чечими дегендер "кокустан тандап калдым" дешет.

2023/2024-окуу жылына абитуриенттерди кабыл алуу боюнча КУУнун кабыл алуу комиссиясынын ишин факультет/институттар боюнча көпчүлүгү позиттивдүү - "жакшы иштеген, комиссия мүчөлөрү жакшы мамиле жасап, керектүү маалыматты айтып турган" деп баалашкан.

Изилдөонүн жүрүшүндө ушул жылы тапшырган студенттердин басымдуу бөлүгү Кыргыз улуттук университетин приоритеттүү тандоосу болгондугун белгилеген. Фактордук анализдин негизинде абитуриенттерди КУУну тандоосунда 4 компонент келип чыккан: 1-университеттин репутациясы; 2-жетишилген балл; 3-окуу жайдын өкүлдөрүнүн таасири; 4-референттик топтордун (recommendations) таасири. Ал эми бөлүштүрүүнүн нормалдуу графигинде абитуриенттердин КУУга тапшыруу чечимине: ЖРТ балл (mean=1,52); окуу жайдын кадыр-баркы, статусу (mean=1,61); өлкө аймагында университеттин репутациясы (mean=1,56); мамлекеттик деңгээлде окутуунун жогорку сапаты (mean=1,56); эл аралык кызматташтыгы жогору окуу жай (network, exchange программалары үчүн мүмкүнчүлүктөр) (mean=1,55); элементтери келип чыккан. Эмне үчүн абитуриенттер КУУну тандайт? Анткени окуу жайдын өлкө аймагында репутациясы (кадыр-баркы, статусу) жогору, сапаттуу кадр модели бар. Бул абдан таасирдүү факторлор. Мындан ары да окуу жай миссиясында белгиленгендей, классикалык жана инновациялык жетишкендиктерге таянып, университеттин билим берүү жана илимий потенциалын сактап өөрчүтүү. Улуттук идеяларды жаратуучу, улуттук долбоорлорду аткаруучу жана улуттук интелегенцияны даярдоочу борбор болуу үчүн прогрессивдүү кадамдарды таштоосу зарыл.

Изилдөө кесипке багыттоо иштери менен кесиптик иденттүүлүк тенденциясына багытталган. Анализдин жүрүшүндө 1-кесиптик иденттүүлүгү жогорулар жана 2-кесиптик иденттүүлүгү төмөндөр деген эки маани келип чыккан. Кыргыз улуттук университети приоритеттүү тандоосу болуп-болбогону кесиптик иденттүүлүгү жогору жана төмөндөрдө маанилүү айрыма (Sig.-.008) болгон. Башкача айтканда, кесиптик иденттүүлүгү жогорулар КУУ приоритеттүү тандоосу болгон. Ошондой эле кесиптик иденттүүлүгү жогоруларда төмөндөгү элементтер менен корреляцияланат: кайрадан тандоо мүмкүнчүлүгү болсо окуп жаткан кесибин тандагандар КУУну да тандайт; кесиптик пландарын так аныктаган; кесибине болгон кызыгуусу мурун эле пайда болгон жана тандаган кесиби боюнча “мен .... (мис.: ”мугалиммин”, ”юристмин”...)” деп айта алат.

Изилдөөнүн жыйынтыктары тастыктагандай, студенттер канчалык өзүнүн кесибин мурдатан аныктап, кесиби менен байланышы же т.а. иденттүүгү жогору болсо, кесип тандоодо да өзү так билип тандаган. Ал эми мектеп учурунан эле кесибин анык билбегендер кийин окууга тапшырууда да кокусунан тандап калышат.

Окууга болгон мотивация студенттердин кесиптик билим алуу процессинде абдан маанилүү. Биздин 1-курстун студенттерин эмне шыктандырат? Изилдөөнүн жыйынтыктарына карай турган болсок, респонденттердин көпчүлүгү т.а 60,2%ы - “Келечектеги кесиптик максаттарым пландарым” деген. Студенттердин окууга болгон мотивациясында кесибин кокустан тандагандар менен мурда эле аныктап тандагандардын арасында айрыма бар. Кесибин кокустан тандагандарга караганда мурда эле аныктаган студенттердин окууга болгон мотивациялары да маанилүү айрыма болгон. Бул жыйынтыктар абитуриенттердин окууга тапшыруу процессинен баштап кесиптик иденттүүлүгү жогору болсо азыркы окуу процесси үчүн да абдан мааанилүү таасири бар экендигин чагылдырат. Кесиптик иденттүүлүгү жогору жана төмөн деген эки компонеттин негизинде студенттердин окууга болгон мотивдеринде айрыма бар. Демек, студенттердин кесиптик иденттүүлүгү канчалык жогору болсо, окууга болгон мотивациялары да жогору болот.

Келечекте тандаган кесиби боюнча иденттүүлүгүндө студенттердин ЖРТ баллында дээрлик айрыма аз болсо да жогору балл алгандардын мектеп учурунан баштап эле тандаган кесибин аныктагандыгын, ошого жараша окууга аракеттенгенин көрсөтөт. Мындагы маанилүү жагдайдын нюансы - студенттин окуу жайга ташыргандан баштап, максаттуу кадам таштаса келечекте ошол кесипке болгон ишеними ошончолук так болорун, мындай кесиптик иденттүүлүгү жогору студенттен мыкты студент, сапаттуу кадр чыгарын көрсөтүүдө. Демек студенттердин 1-курсунан баштап кесиптик иденттүүлүгүнүн жогору болуусу 1-студенттин өзү үчүн, 2-окуу жай үчүн 3-кыргыз мамлекети жана 4-жалпы дүйнө коомчулугу үчүн абдан маанилүү.

Окуу жайдын кесипке багыттоо иштерин жогорку деңгээлде уюштурууга басым жасоосу зарыл маселелерден. Жаштарга кесипке багыттоо иштеринин уюштурулушу биричиден эле, окуу процессинде адистик иденттүүлүк же б.а кесиби менен байланышына түздөн түз таасир этүүчү жагдай. Университеттин кесипке багыттоо иштеринин уюштурулбашы көптөгөн жигердүү, жогорку интелектке ээ жаштардын окуу жай, андагы адистик, багыттар тууралуу толук маалымат ала албоого, натыйжада кесипке багыттоо иштерин уюштурган башка окуу жайларды тандоосуна себеп болууда. Бул изилдөөнүн натыйжалары жалпы обзордун жыйынтыгы болсо да университетин прогресси жана мамлекеттик, дүйнөлүк аренада беделинин жогорулоосу үчүн сөзсүз түрдө абалды талдоо жана өзгөрүүлөрдү киргизүү абдан маанилүү.

Тиркеме 1 Анкета

“Кесиптик иденттүүлүк” Ж. Баласагын атындагы КУУда кесипке багыттоо иштери жөнүндө **“Профессиональная идентичность”** КНУ им Ж.Баласагына о профориентации

Урматтуу КУУнун студенти! Уважаемый студент КНУ!

КУУнун А.Табалдиев атындагы социомаданий изилдөөлөр социологиялык борбору 2023-жылында окуу жайга кабыл алынган студенттердин арасында “Кесиптик иденттүүлүк” темада “Ж. Баласагын атындагы КУУда кесипке багыттоо иштери жөнүндө” социологиялык иликтөө жүргүзүүдө. Суроолорго жооп берүүнүн алдында кунт коюп окуп, сиздин оюңузга дал келген варианттын номерин белгилеңиз же атайын бөлүнгөн графага жообуңузду жазыңыз. Бул жерде туура же туура эмес деген жооп жок, бизди сиздин пикириңиз гана кызыктырат.

Сурамжылоого катышуу жана жооптор биздин кесиптик стандарттарга ылайык купуя сакталат.

Сизден сурамжылоого катышууңузду өтүнөбүз.

Социологический центр социокультурных исследований им. А. Табалдиева проводит социологическое иследование среди студентов, поступивших в образовательное учреждение в 2023 году на тему “Профессиональная идентичность” “КНУ им Ж.Баласагына о профориентации”. Прежде чем отвечать на вопросы, внимательно прочтите и отметьте номер варианта, который соответствует вашему мнению, или напишите свой ответ в предусмотренной графе.

Здесь нет правильного или неправильного ответа, нас интересует только ваше мнение.

Участие в опросе и ответы будут анонимными в соответствии с нашими профессиональными стандартами.

Убедительно просим вас принять участие в опросе.

Негизги суроолор / основные вопросы

1. ЖРТдан алган негизги баллыңызды белгилеңиз? / Отметьте свой основной балл по ОРТ?

110-120
120-130
130-140
140-150
150-160
160-170

170-180

180-190

190-200

200-210

210-220

220-230

230-240

ЖРТ тапшырган эмесмин/ не сдавал(а)тст

2. Ушул окуп жаткан кесибиңизге кантип тандадыңыз? / Как Вы выбрали свою профессию?

Кокустан тандап калдым / случайно

Мурда эле аныктаганмын / определил давно

3. Окуп жаткан кесибиңизди тандоо кимдин чечими? / Чье решение о выборе специальности?

Өзүмдүн / Мое

Үй-бүлөмдүн / моей семьи

Башка (мугалим, жакын-тааныштарым ж.б) / Другие (учитель, близкие друзья и т. д.)

4. Ушул кесипти тандооңузга эмне түрткү болду?(төмөндөгү варианттардын эң жакын болгонун тандаңыз) / Что побудило Вас выбрать эту профессию?(выберите вариант ниже, который вам ближе всего)

ЖРТдан алган баллыма карап тандадым / выбрал исходя из своего балла по ОРТ

Мугалимдердин багыт берүүсү / по совету учителей

Үй-бүлөмдүн багыт берүүсү / по совету своей семьи

Туугандарымдын, жакын-тааныштарымдын багыттоосу / по совету своих родственников и друзей

Предметтик сабактардагы кызыгууларым / свои интересы на предметных уроках

Кумир туткан, келечекте ошондой болгум келген адамдардын таасири / под влиянием людей, которые были кумирами и на которых я хочу быть похожим в будущем

Кабыл алуу комиссияларынын багыттоосу / по совету приемной комиссии

Башка / Другое____

5. Окууга тапшыруу жөнүндө чечим кабыл алуунун алдында Ж.Баласагын атындагы КУУга келип көрдүңүз беле? / Прежде чем принять решение о поступлении на обучение, посещали ли Вы КНУ им. Ж. Баласагына?

1) жок /нет 2) ооба /да

6. КУУ Сиздин приоритеттүү тандооңуз болду беле?/ Был ли КНУ вашим приоритетным выбором?

1) жок /нет 2) ооба/да

7. Ж. Баласагын атындагы КУУ жөнүндө маалыматты эң көп кайсы булактардан алдыңыз эле? / Из каких источников вы получили больше информации о КНУ им Ж Баласагына?

КУУде иштегендерден же окугандардан / от тех, кто работает или учится в КНУ

ЖОЖ жөнүндөгү брошюрадан / Из брошюры об университете

“Ачык эшиктер күнү” иш-чарасына келгенде / по прибытии на мероприятие “День открытых дверей”

Университетте окуу мүмкүнчүлүктөрү, окуу программалары, коммуникация ж.б кызматтар боюнча интернет булактарындагы маалыматтар / Информация из интернет-источников о возможностях обучения, учебных программах, коммуникативных и др. услугах в университете (СМИ (ТВ, радио, газетах),Twitter, Instagram, Facebook, YouTube, TikTok, Telegram, WhatsApp ж.б. / и др)

Орто мектептин мугалимдеринен, башка кызматкерлеринен / от учителей и других сотрудников средних школ

Туугандарым, жакын-тааныштарымдан / От родственников, близких знакомых

Министирликтин консультациялык борборлорунан / Из консультационных центров Министерства (call-center)

8. Сиздин мектепте КУУнин кесипке багытто боюнча үгүттөө иштери жүргүзүлдү беле? / Проходили ли в вашей школе мероприятии по направлению/ специальность подготовки в КНУ?

1) жок /нет 2) ооба /да

8.1 Жообуңуз “ооба” болсо ал үгүттөө ишинин кайсынысы сиздин кызыгууңузду жараткан? / Если ваш ответ “да”, то что или кто повлиял на вас больше всего?

Университет жөнүндөгү буклеттер, брошюралар / Буклеты, брошюры об университете

Окуу жайдын окутуучулары лекция окуп, андагы адистиктер жөнүндө баяндап бергени / Преподаватели университета прочитали лекцию и рассказали о специальностях/направлениях

Студенттердин университет тууралуу айтып бергени / студенты рассказали об университете

Окуу жайдын өкүлдөрү биздин мектепте ар кандай иш-чараларды өткөргөнү / Представители университета провели различные мероприятия в нашей школе

Окуу жайдын өкүлдөрү “Ачык эшиктер күнүнө” чакырганы / приглашение представителей университета на “День открытых дверей”

Университетте окуу мүмкүнчүлүктөрү, окуу программалары, коммуникация ж.б кызматтар боюнча интернет булактарындагы маалыматтар / Информация из Интернет-источников о возможностях обучения, учебных программах, коммуникативных и др. услугах в университете

9. Окууга тапшырып жаткандагы КУУнун кабыл алуу комиссиясынын ишин кандай баалайсыз? / Как вы оцениваете работу приемной комиссии КНУ?

Иши канааттандырарлык эмес, комиссия мүчөлөрү орой жооп берип, тез эле ачууланып жатышты, керектүү маалыматты дайыма эле береберишкен жок / Работали неудовлетворительно, члены комиссии реагировали грубо, возмущались и не всегда предоставляли необходимую информацию.

Канааттандырарлык иш, өтө сылыктыгын байкаган жокпуз, маалыматты өтө тез айтып жатышты / Работали удовлетворительно, мы не заметили, что они были слишком вежливы, слишком быстро давали информацию

Жакшы иштеген, комиссия мүчөлөрү жакшы мамиле жасап, керектүү маалыматты айтып турган / Работали хорошо, члены были внимательны и давали необходимую информацию.

Мыкты иштеген жана комиссиянын мүчөлөрү сылык болуп, керектүү маалыматты берип турган / Работали очень хорошо, члены комиссии были вежливы и предоставили необходимую информацию

10. Сиздин оюңуз боюнча, абитуриенттерге мектеп учурунда КУУнун кесипке багыттоо иштеринин кайсы формасы көбүрөөк натыйжалуу деп эсептейсиз? / На ваш взгляд, какая форма профориентации КНУ наиболее эффективна для абитуриентов ?

Мектепте кесиптер боюнча презентациялык көргөзмөлөр / Презентационные выставки по профессиям в школе

Кышкы мектептерди уюштуруу / Организация зимних школ

Кесипке багыттоо экскурсияларынын уюштурулушу / Организация профориентационных экскурсий

Ачык эшиктер күнү университетке келип көрүү (визит) / Посещение(визит) университета День открытых дверей

ММКда кесиптер боюнча (ТВ, радио, гезиттер) маалыматтардын, жарнамалардын роликтердин болушу / Наличие информации, рекламы и видеороликов о специальностях/направлениях в средствах массовой информации (ТВ, радио, газеты)

Социалдык тармактардан (Twitter, Instagram, Facebook, YouTube, TikTok, Telegram, WhatsApp ж.б.) маалыматтардын берилиши / информации о специальностях/направлениях из социальных сетей (Twitter, Instagram, Facebook, YouTube, TikTok, Telegram, WhatsApp и др.)

Адистердин баяндамалары, ишканалардын кызматкерлери менен жолугушуу / Презентации специалистов, встречи с сотрудниками предприятий и организаций

11. Сиздин КУУга тапшыруу жөнүндөгү чечимиңизге төмөндөгү факторлордун таасири? / Какой из приведенных ниже факторов больше всего повлиял на ваше решение поступить в КНУ?		**жок/ нет**	**ооба/ да**
1)	ЖРТ баллымдын жыйынтыгы / Результат ОРТ	1	2
2)	Аттестат бааларым / Оценки аттестата	1	2
3)	Үй-бүлөмдүн экономикалык абалы (финансылык камсыздай алуу мүмкүнчүлүгү) / Экономическое положение семьи (возможность оказать финансовую поддержку)	1	2
4)	Окуу жайдагы түзүлгөн шарттар, мүмкүнчүлүктөр / Условия и возможности, созданные в университете	1	2
5)	Окуу жайдын кадыр-баркы, статусу/ Престиж,статус университета	1	2
6)	Мектептеги мугалимдерим / учителей в школе	1	2
7)	КУУнун бүтүрүүчүсү / Выпускники КНУ		
8)	КУУда окуп жаткан студенттер / студенты КНУ	1	2
9)	КУУнун окутуучусу / Преподаватели КНУ	1	2
10)	Туугандарым, жакын-тааныштарым / Родственники, близкие знакомые	1	2
11)	Үй-бүлөм (ата-эне, бир туугандар) / Семья (родители, братья и сестры)	1	2
12)	Университетке келип көрүү (визит) / Посещение(визит)		

	университета		
13)	КНУда окуу мүмкүнчүлүктөрү, окуу программалары, коммуникация ж.б кызматтар боюнча медияда берилген маалыматтар / Информация, представленная в средствах массовой информации о возможностях обучения в КНУ, учебных программах, коммуникационных и т. д. услугах.	1	2
14)	Окуу жайдын төлөмү/ Оплаты за обучение	1	2
15)	Өлкө аймагында университеттин репутациясы / Репутация университета в стране	1	2
16)	Мамлекеттик деңгээлде окутуунун жогорку сапаты / Высокое качество образования на государственном уровне	1	2
17)	Эл аралык кызматташтыгы жогору окуу жай (network, exchange программалары үчүн мүмкүнчүлүктөр) / Образовательное учреждение с высоким международным сотрудничеством (возможности для network, программы exchange)		

13. Сизди азыр окууга эмне көбүрөөк шыктандырат? / Что вас больше всего мотивирует учиться сейчас?

Окууга болгон кызыгуум (сабактар-лекциялык, практикалык) / Мой интерес к обучению (занятия-лекционные, практические)

Келечектеги кесиптик максаттарым, пландарым / Мои будущие профессиональные цели и планы

Университеттеги мугалимдерим / Преподаватели

Үй-бүлөмдүн (ата-энем, туугандар) колдоосу / Поддержка моей семьи (родителей, родственников)

Досторум, жакын чөйрөмдөгүлөр / Мои друзья, люди из моего ближного окружения

Ийгиликтүү адамдар / Успешные люди

Эч бири шыктандырбайт (окугум келбейт) / Ничто не мотивирует (не хочу учиться)

14. Суроолор / Вопросы	**жок / нет**	**жарым жарты лай частично**	**ооба да**
"Кесибиме болгон кызыгуум мурун эле болгон" (факультетке киргенге чейин) / "Мой интерес к своей направление возник достаточно давно" (задолго до поступления университет)	1	2	3
"Тандаган кесибим боюнча суроо-талап, өзгөрүүлөрдү такай изилдеп турам" / "регулярно изучаю спрос и изменения в выбранной мной профессии"	1	2	3
"Университеттен алган билим кесиптик карьерам үчүн толук жетиштүү болот" / "Образование, которое мы получаем в вузе, будет вполне достаточно на всю мою профессиональную карьеру"	1	2	3
"Келечектеги кесиптик пландарымды аныктаганмын"/ "Я определился со своими будущими профессиональными планами"	1	2	3
Кесиптик максаттарыма жетүүмө эч кандай көйгөйлөр тоскоол боло албайт / Никакие проблемы не могут помешать мне достичь моих профессиональных целей	1	2	3
"Менин кесибим башка адистиктер да акча табуу үчүн гана" / "Моя профессия, как и любая другая, лишь средство зарабатывать деньги"	1	2	3
"Мени келечекте кесибим боюнча жумушка орношуу көп тынчсыздандырат" / "Меня часто беспокоит трудостройство по своей профессии в будущем"	1	2	3
"Адистигим боюнча иштөөгө өзгөчө каалоом деле жок" / "У меня нет особого желания работать по специальности/ направлению"	1	2	3
Сизде кайрадан тандоо мүмкүнчүлүгү болсо, окуп жаткан кесибиңизди тандайт белеңиз? / Если бы у вас снова был выбор, Вы бы выбрали свою специальность/направление?	1	2	3
Сизде кайрадан тандоо мүмкүнчүлүгү болсо, КУУну тандайт белеңиз? / Если бы у вас снова был выбор, Вы бы выбрали КНУ?	1	2	3
Келечекте тандаган кесибиңиз боюнча, "Мен .... *(мис.: "мугалимммин", "юристмин"...)* деп элестете аласызбы? / По выбранной вами профессии можете ли вы представить, что "Я.............(нап: "Я учитель", "Я юрист"…)	1	2	3

ДЕМОГРАФИЯЛЫК СУРООЛОР/ ДЕМОГРАФИЧЕСКИЕ ВОПРОСЫ

1. Жынысы / Пол 1) А/Ж 2) Э/М

2. Жашы / Возраст*:*

15-16	19-20	23+
17-18	21-22	

3. Үй-бүлөңүздүн айлык кирешеси? / Ежемесячный доход вашей семь?

1) -10 000
2) 11 000-20 000
3) 21 000-35 000
4) 36 000-50 000
5) 51 000-100 000
6) 100 000-200 000
7) 201 000+

4. Бир туугандардын саны? / Количество братьев /сестер

1) 1-2
2) 2-3
3) 3-4
4) 4-5
5) 6+

5. Сиз Кыргызстандын кайсы аймагынан болосуз? / Вы из какого региона Кыргызстана?

1) Бишкек шаары/город
2) Ош шаары/город
3) Баткен
4) Жалалабат
5) Нарын
6) Ош
7) Талас
8) Чүй
9) Ысык-Көл
10) Башка өлкөнүн жараны/Гражданин другой страны

6. Бүтүргөн мектебиңиздин категориясы / категория выпуска вашей школы:

1) Бийик тоолуу аймактагы мектеп / Школа в высокогорье
2) Айылдык мектеп / сельская школа

3) Обл. борборундагы мектеп / школа в областном центре
4) Шаардык мектеп / городсая школ

6.1 Тиби/Форма особенности

1) Мамлекеттик / государственная
2) Жеке / частна

6.2 Бүтүргөн классыңыздын тили?/ Язык вашего выпускного класса?

1) Кыргыз тилдүү/Кыргызский язык
2) Орус тилдүү/Русский язык
3) Башка / Другое

7. Сиз окуган факультет/институт? / Пожалуйста, укажите Ваш факультет/институт?

1) Тарых жана чөлкөм таануу институту / Институт истории и регионоведения
2) Социалдык-гуманитардык илимдер институту / Институт социально-гуманитарных наук
3) Журналистика жана коммуникация институту / Институт журналистики и коммуникации
4) Компьютердик технологиялар жана жасалма интеллект институту / Институт компьютерных технологий и искусственного интеллекта
5) Кыргыз-кытай институту / Кыргызско-китайский институт
6) И.Исамидинов атындагы педагог кадрларын максаттуу даярдоо институту / Институт целевой подготовки педагогических кадров им. И.Исамидинова
7) Экономика жогорку мектеби / Высшая школа экономики
8) А.Асанова атындагы башкаруу жана менеджмент институту / Институт менеджмента и бизнеса имени А.Асановой
9) Юридикалык институту / Юридический институт
10) Математика жана информатика факультети / Факультет математики и информатики
11) Физика жана электроника факультети /Факультет физики и электроники
12) Химия жана химиялык технологиялар факультети / Факультет химии и химической технологии
13) Биология факультети / Факультет биологии
14) География, экология жана туризм факультети / Факультет географии, экологии и туризма

15) Кыргыз филологиясы факультети / Кыргыз филологиясы факультети
16) Орус жана славян филологиясы факультети / Факультет русской и славянской филологии
17) Чет тилдер факультети / Факультет иностранных языков
18) Кыргыз Европа факультети / Кыргызско-Европейский факультет
19) Эл аралык мамилелер жана чыгыш таануу факультети / Факультет международных отношений и востоковедения
20) Мамлекеттик жана муниципалдык башкаруу факультети / Факультет государственного и муниципального управлния
21) Кесиптик колледж / Профессиональный коллдж
22) Юридикалык колледж/ Юридический колледж

8. Сиз окуган багытты/адистикти көрсөтүңүз / Пожалуйста, укажите Ваше направление, специальность____

А. Атайын кесиптик билим/Специальное профессиональное образование

1) 030503 Укук таануу / Правоведение
2) 040101 Социалдык иш / Социальная работа
3) 050303 Чет тили (англис тили) / Иностранный язык (английский язык)
4) 050704 Мектепке чейинки билим берүү / Дошкольное образование
5) 050709 Башталгыч класстарда сабак берүү / Преподавание в начальных классах
6) 050711 Социалдык педагогика / Социальная педагогика
7) 050720 Котормо иши (кытай тили) / Переводческое дело (китайский язык)
8) 050720 Котормо иши (англис тили) / Переводческое дело (английский язык)
9) 080106 Финансы (тармактар боюнча / по отраслям)
10) 080108 Банк иши / Банковское дело
11) 080110 Экономика жана бухгалтердик эсеп (тармактар боюнча) / Экономика и бухгалтерский учет (по отраслям)
12) 080501 Менеджмент (тармактар боюнча / по отраслям);
13) 100201 Туризм

14) 100203 Автоматташтырылган системалардын маалыматтык коопсуздугу / Информационная безопасность автоматизированных систем
15) 220206 Маалыматты иштеп чыгуунун жана башкаруунун автоматташтырылган системалары / Автоматизированные системы обработки информации и управления
16) 220502 Техникалык жөнгө салуу жана сапатты башкаруу / Техническое регулирование и управление качеством
17) 230109 ЭЭМ үчүн программалык камсыздоо жана автоматташтырылган системалар / Программное обеспечение вычислительной техники и автоматизированных систем
18) 230701 Колдонмо информатика / Прикладная информатика

B. Жогорку кесиптик билим (ЖКБ)/Высшее профессиональное образование (ВПО)

19) 510100 Матиматика
20) 510200 Колдонмо математика жана информатика / Прикладная математика и информатика
21) 510300 Маалымат технологиялары / Информационные технологии
22) 510400 Физика
23) 510600 Негизги информатика жана маалыматтык технологиялар / Фундаментальная информатика и информационные технологии
24) 510700 Информациялык системаларды математикалык камсыздоо жана башкаруу / Математическое обеспечение и администрирование информационных систем
25) 520100 Химия
26) 520200 Биология
27) 520400 География
28) 520800 Экология жана айлана-чөйрөнү башкаруу / Экология и природопользование
29) 520900 Биоэкология
30) 530001 Клиникалык психология (адистик) / Клиническая психология (специальность)
31) 530002 Соттук экспертиза (адистик) / Судебная экспертиза (специальность)

32) 530003 Котормо жана котормо таануу (адистик – профиль-кытай тили) / Перевод и переводоведение (специальность - профиль-китайский язык)
33) 530003 Котормо жана котормо таануу (англис, немис, француз тилдери боюнча адистик) / Перевод и переводоведение (специальность: профили-английский, немецкий, французский языки)
34) 530003 Котормо жана котормо таануу (кыргыз тили боюнча адистик) / Перевод и переводоведение (специальность профиль-кыргызский язык)
35) 530004 Бажы иштери (адис) / Таможенное дело (специалист)
36) 530100 Философия
37) 530300 Психология
38) 530400 Тарых / История
39) 530500 Юриспруденция
40) 530600 Журналистика
41) 530700 Жарнама жана коомчулук менен байланыш / Реклама и связи с общественностью
42) 530800 Эл аралык мамилелер / Международные отношения
43) 530900 Чыгыш таануу. Африкалык изилдөөлөр / Востоковедение. Африканистика
44) 531000 Филология
45) 531100 Лингвистика
46) 531100 Лингвистика ((кытай тили/китайский язык)
47) 531100 Лингвистика (англис тилинде бакалавр профилдери / бакалавр-профили английских языков)
48) 531100 Лингвистика (немис тилинде бакалавр профилдери / бакалавр-профили немецких языков)
49) 531100 Лингвистика (француз тилинде бакалавр профилдери / бакалавр-профили французких языков)
50) 531100 Лингвистика (корей тилинде бакалавр профилдери / бакалавр-профили корейских языков)
51) 531400 Дин таануу / Религиоведение
52) 531700 Америка таануу / Американеведение
53) 531800 Европа таануу / Европоведение
54) 532000 Дене тарбия жана спорт / Физическая культура и спорт
55) 532300 Кытай таануу / Китаеведение
56) 540200 Социалдык иш / Социальная работа

57) 550001 Кыргыз тилинде окуткан мекемелерде мамлекеттик тил / Государственный язык в учреждениях с некыргызским языком обучения
58) 550100 Табигый илимдер боюнча билим берүү / Естественно-научное образование
59) 550200 Физика-математика билими / Физико-математическое образование
60) 550300 Филология билими / Филологическое образование
61) 550300 Филология билими / Филологическое образование (кырг. язык) 550300 Филология билими (кыргыз тили жана адабияты. чет тили) / Филологическое образование (кыргызский язык и литература)
62) 550300 Филология билими (чет тили) (чет тили) / Филологическое образование (иностранный язк)
63) 550300 Филология билими / Филологическое образование
64) 550300 Филологиялык билим (кытай тили) / Филологическое образование (китайский язык) (бакалавр)
65) 550700 Педагогика
66) 550700 Педагогика (бакалавр профилдери - башталгыч билим бакалавра-профили-начальное образование)
67) 550700 Педагогика (мектепке чейинки, башталгыч билим берүү, логопедия бакалавры / бакалавра-профилидошкольное, начальное образование, логопедия)
68) 570027 Адабий чыгармачылык / Литературное творчество
69) 571100 Телевидение
70) 571200 Музеология жана маданий жана табигый мурас объекттерин коргоо / Музеология и охрана объектов культурного и природного наследия
71) 580100 Профиль боюнча экономика / Экономика по профилям бухгалтердик эсеп, талдоо жана аудит бухгалтерский учет, анализ и аудит
72) 580100 Профиль боюнча экономика / Экономика по профилям финансы кредит
73) 580100 Профиль боюнча экономика / Экономика по профилям банк иши / банковское дело
74) 580100 Профиль боюнча экономика / Экономика по профилям салыктар жана салык салуу / налоги и налогообложение

75) 580100 Профиль боюнча экономика / Экономика по профилям экономика жана ишканаларды башкаруу / экономика и управление на предприятии
76) 580100 Профиль боюнча экономика / Экономика по профилям эл аралык бизнес / международный бизнес
77) 580100 Профиль боюнча экономика / Экономика по профилям
78) Экономикалык коопсуздук / экономическая безопасность
79) 580100 Экономика
80) 580200 Менеджмент
81) 580200 Менеджмент
82) 580500 Бизнес-информатика
83) 580600 Логистика
84) 580700 Бизнести башкаруу / Управление бизнесом
85) 580900 Мамлекеттик жана муниципалдык башкаруу, күндүзгү, багытын өзгөртүү менен / Государственное и муниципальное управление, очная, со сменой направление
86) 580900 Мамлекеттик жана муниципалитет башкаруу / Государственное и муниципальное управление
87) 581000 Маркетинг (бакалавр. магистр)
88) 590100 Маалыматтык коопсуздук / Информационная безопасность
89) 600200 Туризм
90) 690100 Электроника жана / и наноэлектроника
91) 690300 Инфокоммуникациялык технологиялар жана байланыш системалары / Инфокоммуникационные технологии и системы связи
92) 700400 Сапатты башкаруу (тармактар боюнча) / Управление качеством (по отраслям) (бакалавр, магистр)
93) 700800 Техникалык физика / Техническая физика (бакалавр. магистрпрофили-медицинская физика, криминалистическая экспертиза)
94) 710100 Информатика жана эсептее техникасы / Информатика и вычислительная техника
95) 710200 Маалыматтык системалар жана технологиялар / Информационные системы и технологии
96) 710300 Колдонмо информатика / Прикладная информатика
97) 710400 Программалык инженериясы / Программная инженерия (бакалавр. магистр)

98) 710500 Интернет технологиялары жана башкаруу / Интернет-технологии и управление
99) 710600 Компьютердик лингвистика / Компьютерная лингвистика (бакалавр)
100) 720100 Химическая технология
101) 720200 Биотехнология
102) Инд. Экономика жана менеджмент / Экономика и управление
103) Индив. MBA

Кызматташканыңыз үчүн ыраазычылык билдиребиз!
Спасибо за сотрудничество!

Тиркеме 2 Изилдөөнүн жыйынтыктары

1. ЖРТдан алган негизги баллыңызды белгилеңиз? / Отметьте свой основной балл по ОРТ?
1 549 ответов

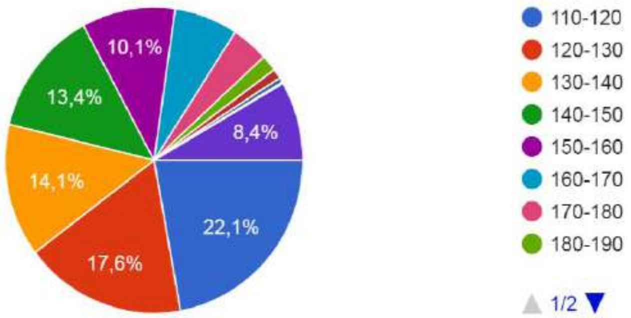

2. Ушул окуп жаткан кесибиңизге кантип келип тандадыңыз? / Как Вы выбрали свою профессию?
1 549 ответов

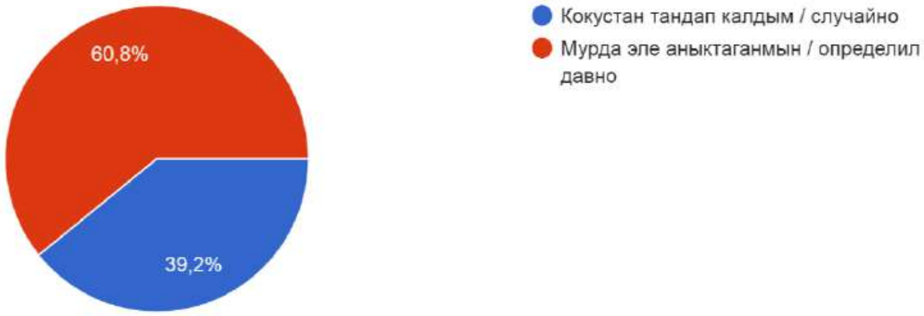

3. Окуп жаткан кесибиңизди тандоо кимдин чечими? / Чье решение о выборе специальности?
1 549 ответов

4. Ушул кесипти тандооңузга эмне түрткү болду?(төмөндөгү варианттардын эң жакын болгонун тандаңыз) / Что побудило Вас выбрат...рите вариант ниже, который вам ближе всего)
1 549 ответов

5. Окууга тапшыруу жөнүндө чечим кабыл алуунун алдында Ж.Баласагын атындагы КУУга келип көрдүңүз беле? / Прежде чем принять ре...ение, посещали ли Вы КНУ им. Ж. Баласагына?
1 549 ответов

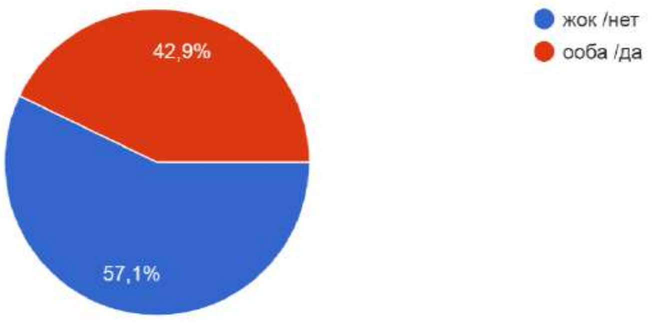

6. КУУ Сиздин приоритеттүү тандооңуз болду беле?/ Был ли КНУ вашим приоритетным выбором?
1 549 ответов

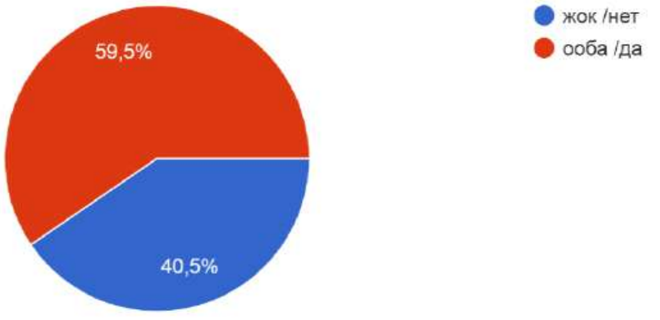

7. Ж. Баласагын атындагы КУУ жөнүндө маалыматты эң көп кайсы булактардан алдыңыз эле? / Из каких источников вы получили больше информации о КНУ им Ж Баласагына?
1 549 ответов

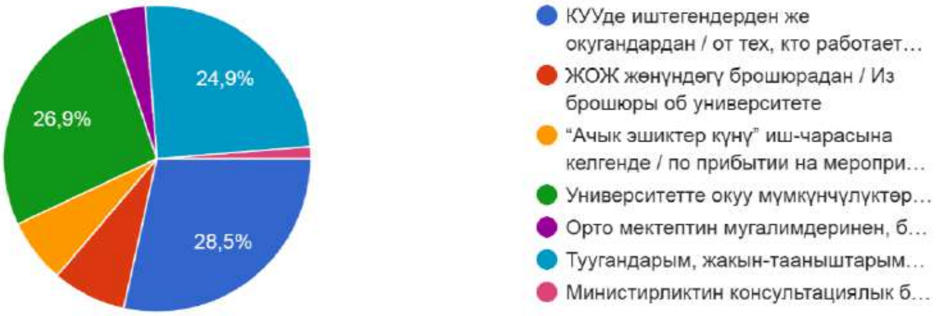

8. Сиздин мектепте КУУнин кесипке багытто боюнча маалымдоо иштери жүргүзүлдү беле? / Проходили ли в вашей школе мероприятии по направлению/ специальность подготовки в КНУ?
1 549 ответов

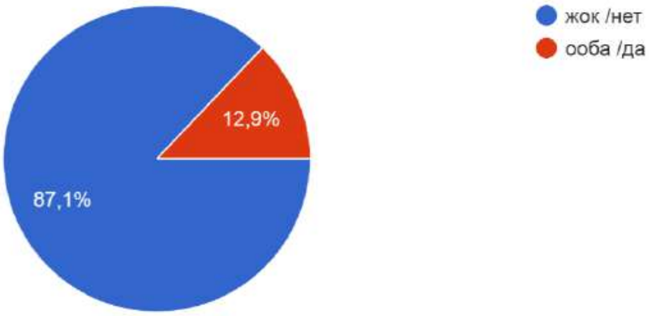

8.1 Жообуңуз "ооба" болсо ал маалымдоо ишинин кайсынысы сиздин кызыгууңузду жараткан? / Если ваш ответ "да", то что или кто повлиял на вас больше всего?
1 050 ответов

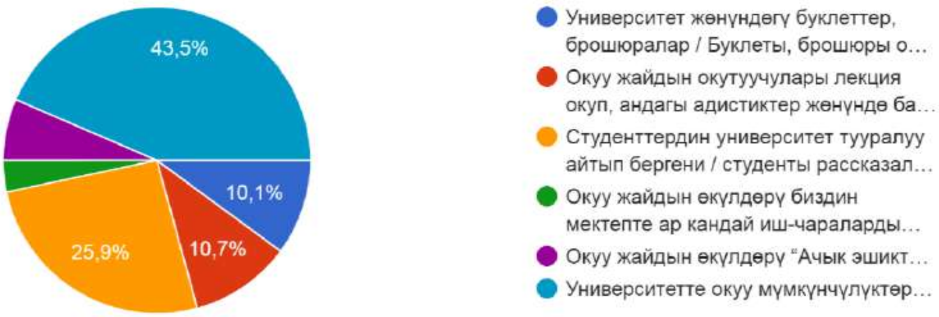

9. Окууга тапшырып жаткандагы КУУнун кабыл алуу комиссиясынын ишин кандай баалайсыз? / Как вы оцениваете работу приемной комиссии КНУ?

1 549 ответов

10. Сиздин оюңуз боюнча, абитуриенттерге мектеп учурунда КУУнун кесипке багыттоо иштеринин кайсы формасы көбүрөөк натыйжалу...НУ наиболее эффективна для абитуриентов ?

1 549 ответов

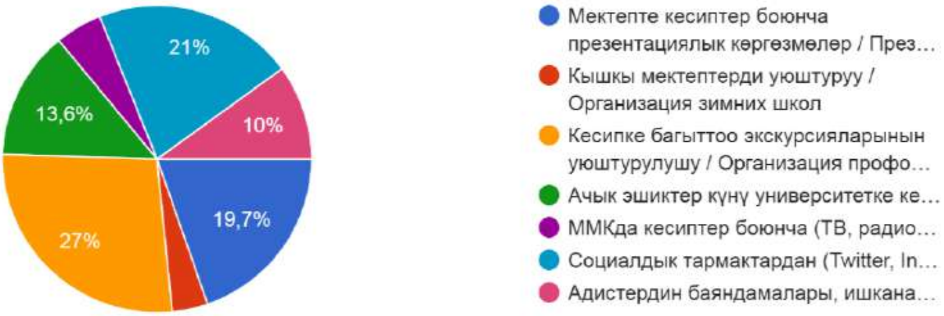

11. Сиздин КУУга тапшыруу жөнүндөгү чечимиңизге төмөндөгү факторлордун таасири? / Какой из приведенных ниже факторов больше всего повлиял на ваше решение поступить в КНУ?

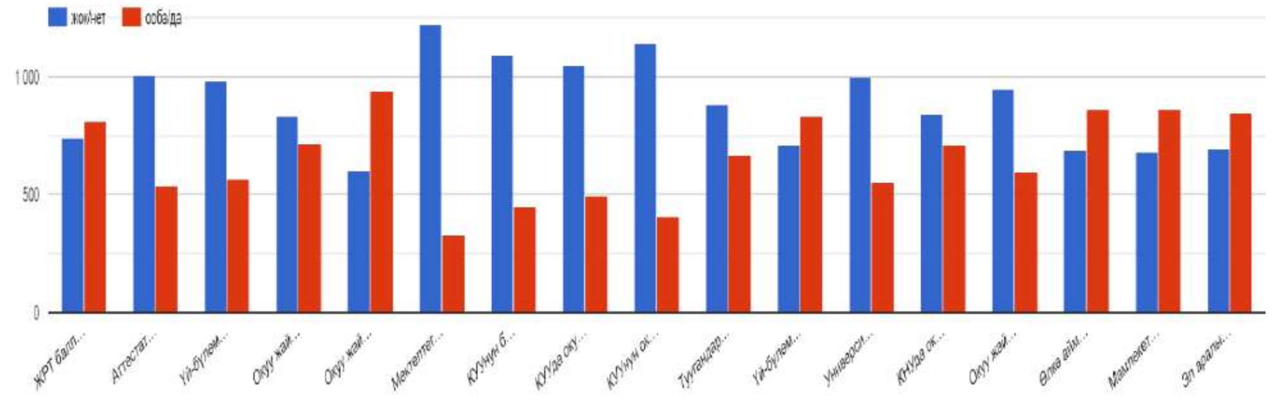

12. Сизди азыр окууга эмне көбүрөөк шыктандырат? / Что вас больше всего мотивирует учиться сейчас?

1 549 ответов

13. Суроолор / Вопросы

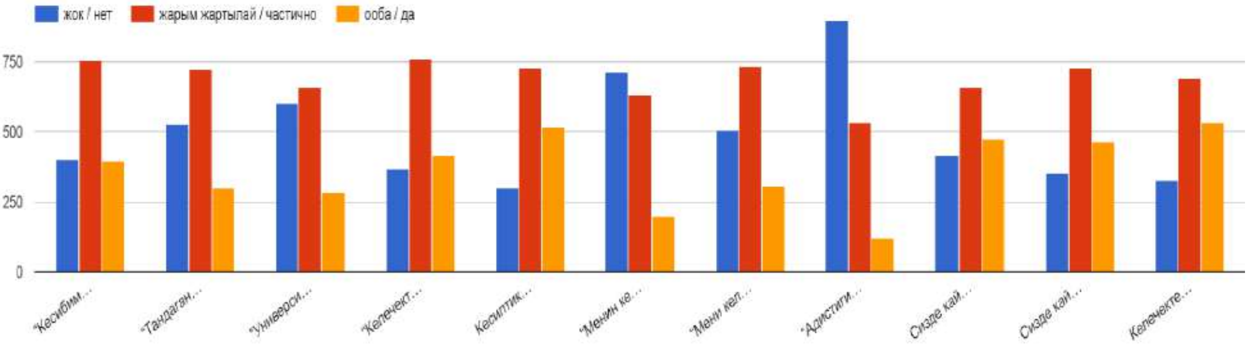

Жынысы / Пол

1 549 ответов

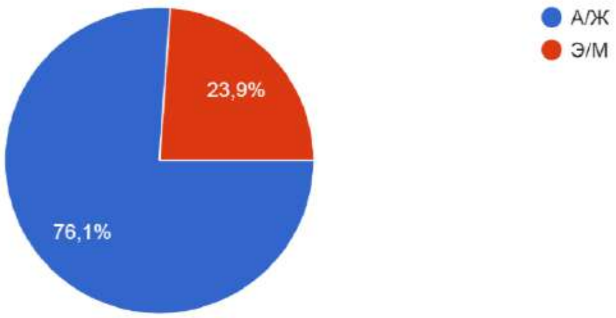

Жашы / Возраст:

1 549 ответов

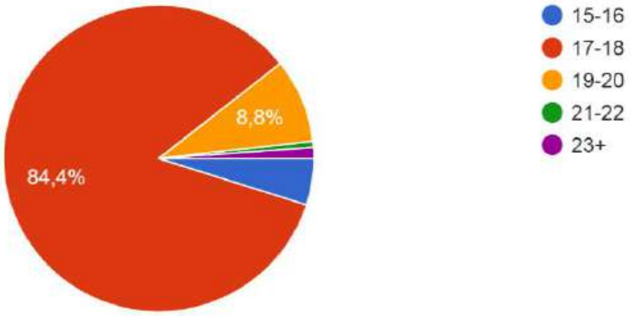

Үй-бүлөңүздүн айлык кирешеси? / Ежемесячный доход вашей семьи?

1 549 ответов

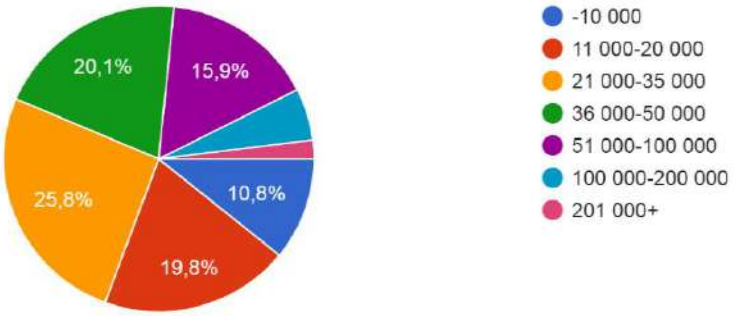

Бир туугандардын саны? / Количество братьев /сестер

1 549 ответов

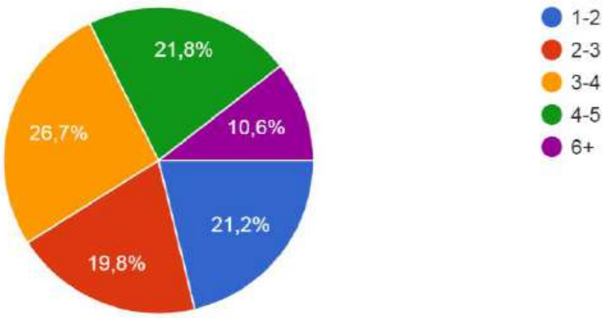

Сиз Кыргызстандын кайсы аймагынан болосуз? / Вы из какого региона Кыргызстана?

1 549 ответов

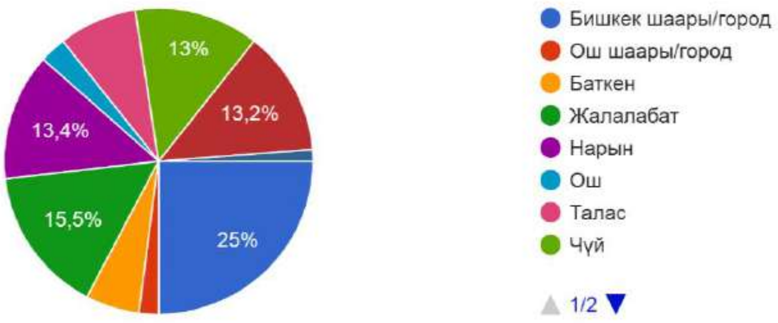

Бүтүргөн мектебиңиздин категориясы / категория выпуска вашей школы:

1 549 ответов

Тиби/Форма особенности

1 549 ответов

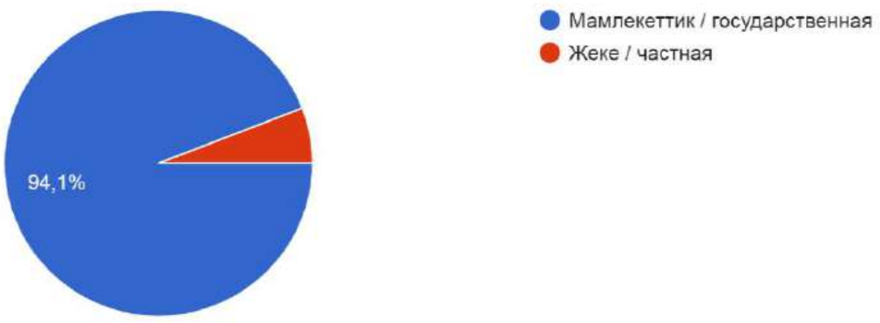

Бүтүргөн классыңыздын тили?/ Язык вашего выпускного класса?

1 549 ответов

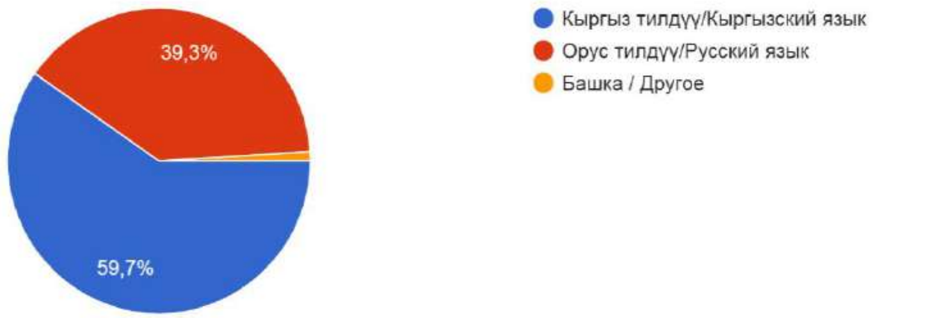

Сиз окуган факультет/институт? / Пожалуйста, укажите Ваш факультет/институт?

1 549 ответов

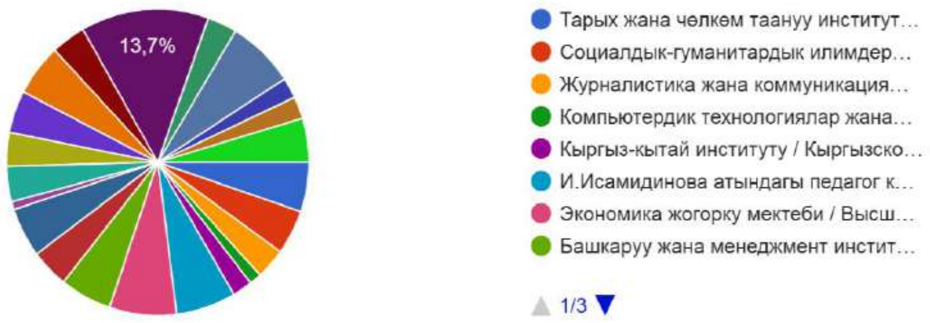

Сиз окуган багытты/адистикти көрсөтүңүз / Пожалуйста, укажите Ваше направление, специальность

1 549 ответов

Сиз окуган багытты/адистикти көрсөтүңүз / Пожалуйста, укажите Ваше направление, специальность

1 515 ответов

А. Табалдиев атындагы
социомаданий изилдөөлөр социологиялык
борборунун директору:

Караева С.Д.